Poštnina plačana v gotovini | Leto LVII. | V Ljubljani, v sredo, dne 20. novembra 1929 | Št. 265 | St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
o Pri večjem o naročilu popust!
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništva telefon št. 2050, upravništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 — Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.344 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Težave delavske vlade

Zima se bliža, listje je odpadlo in angleška delavska vlada mora zreti, kako hitro so minuli lepi dnevi.

V politiki je še veliko manj hvaležnosti, kot v zasebnem življenju. Bilo je divno, kako je angleški narod pozdravljal v poletju in jeseni kot svoje ljudske tribune gospode Macdonalda, Hendersona in Snowdena. Vsi so bili edini v tem, da je vsak the right man in the right place, kakor pravi Anglež: možje na svojem mestu kot le kaj.

Macdonald je prinesel preko oceana sporazum z dolarskim stricem, kar je že davno bilo očito hrepenenje konservativcev. Uspeh finančnika Snowdena v Haagu tudi še ni tako davnega datuma, da bi mogel biti pozabljen. Henderson, zunanji minister se je pobotal z boljševiki. Sicer pravijo, da je kapituliral pred rusko diplomacijo in da ni upošteval angleške tradicionalne politike. Mi pa mislimo, da jo je. Še več, ker se je nanjo oziral, je obnovil odnošaje z Rusijo, kajti pogodba je taka, da bo britanski businessman lahko trgoval in zaslužil. To pa je za angleškega trgovca kakor politika glavno.

Do tu bi bilo vse prav in v redu in delavska vlada bi se mogla nekoliko spočiti na lavorikah. A kaj naj rečemo o Thomasu, ubogem gospodu Thomasu, ki ga z naslado karikirajo vsi angleški listi brez izjeme, da že vsak šolarček v gentlemanu s cilindrom, predolgim, ohlapnim frakom in prekratkimi, zelo preozkimi hlačami spozna delovnega ministra! Gospod Thomas je optimist in humorist, pa vendar nekateri dvomijo, če ni Macdonald naložil pretežkega bremena na njegove rame, ko mu je poveril nalogo, da reši vprašanje — brezposelnosti.

Toda je zelo veliko vprašanje, če bi kdo drugi v tem bridkem resoru bolje uspel. Thomasu se ne more po pravici očitati, da se ne bi trudil rešiti težavni problem brezposelnosti. Še preje, kot Macdonald v Ameriko, se je on odpeljal v Kanado, prodajat angleški premog. Ako bi Kanada krila svoje potrebe na premogu v Angliji, bi mogli angleški rudniki zaposliti več delavcev. Jasno. Vedel pa je g. Thomas, kaj mu bodo Kanadčani odgovorili: Amerika je bližja, zato cenejša! A g. Thomas je praktičen mož. S seboj je pripeljal parnik natovorjen s premogom in ga ponudil za isto ceno, kot ga je mogoče kupiti v sosednjih Združenih državah. Ker je angleški premog še boljši kot ameriški, se je kupčija obnesla, Kanada je obljubila, da bo vsaj del premoga poslej kupovala v Angliji. Nekaj desettisočev se bo dalo zaposliti sedaj v decembru na poštah, ko se bližajo prazniki. Pričeli so graditi nekaj cest in javnih stavb — a to so malenkosti. Dejstvo je, da so še vedno stotisoči na cesti, ki žive od državne podpore in katerim g. Thomas ne more dati zaslužka. Levičarji v stranki se že upirajo in po shodih izrekajo nezaupnice vladi, ker g. Thomas ni našel v štirih mesecih svojega vladovanja čudežnega mesta, kamor bi spravil skoraj dva miljona brezposelnih.

Edina tolažba delavskega ministra ostane, da ima v vladi tovariša sotrpina. Je to g. Wedgwood Beun, minister za Indijo.

S presenetljivo pripravljenostjo je delavska vlada obljubila Indiji položaj dominiona. Že po nekaj mesecih na vladi je Macdonald obljubil svobodo Iraku in celo zagovarjal njegovo kandidaturo na mesto v Društvu narodov. Prav tako se je pogodil z Egiptom na osnovi mnogo bolj liberalnega režima, kakor so ga Angleži kdarkoli bili pripravljeni dovoliti Egipčanom.

Dokler je šlo le za Irak in Egipet, ki sta le dve protektoratni deželi, se angleška javnost še ni razburjala. Zveze imperija s tema dvema pokrajinama so bile vedno bolj rahle. A završalo je, ko je šlo za Indijo. Indija je biser in krona neizmernega imperija, je bajna dežela bogastva in neizčrpnih dohodkov, kjer je živec in hrbtenica svetovne britanske zgradbe. Splošno sodijo Angleži, da Indijci niso zmožni tolikšne samovlade, kot jo vživajo drugi dominijoni, n. pr. Kanada ali Avstralija in da bi svoboda upropastila deželo in z njo vred britansko cesarstvo. Iz vrst konservativcev, liberalcev in laburistov so se dvignili protesti, ko se je zvedelo za vladno namero.

Konservativci in liberalci bi lahko vrgli Macdonalda na indijskem vprašanju. Ako predvsem konservativci tega nočejo, je to le radi previdnejše taktike, ki je mnogo bolj nevarna delavski stranki. Če vlada pade na kakem zunanjepolitičnem vprašanju, bo stranka ostala skupaj, v opoziciji še močnejša kot na vladi. To ni v načrtu konservativcev. Kar oni hočejo, je razpad mogočne delavske stranke, ki naj jo razje — brezposelno vprašanje. Nezadovoljnežem ne bo mogoče z ničemer ugoditi. Kakor morski valovi, ki butajo ob obrežje, naj nezadovoljnost brezposelnih polagoma razje vladno stavbo. Ob prihodu na oblast so laburisti obljubili rudarjem, da jim bodo znižali osemurnik na sedemurnik. Po dolgotrajnih pogajanjih z lastniki rudnikov so se končno sporazumeli na 7 ur in pol, a podjetniki hočejo radi tega znižati plače delavcem. — Vlada bi mogla začeti s prisilno nacionalizacijo — a potem je gotovo, da takoj pade pred parlamentom, kjer ima le relativno večino. Tak je trenutno politični položaj v Angliji. Ni pa s tem rečeno, da bo delavska vlada že padla, ker konservativci dobro vedo, da oni pravtako niso kos težkim gospodarskim problemom. Angleškemu parlamentarizmu pa je tuje, da bi kaka stranka rušila vlado druge samo radi rušenja. Umljivo pa je, da se bodo laburisti zelo potrudili, da na bodoči razorožitveni konferenci dosežejo kar največ uspehov za angleško prestižno politiko, ker bi s tem okrepili tudi svoj notranjepolitični položaj.

Novi zakoni

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine ustanovljen

Belgrad, 19. novembra. (AA) Nj. Vel. kralj je na predlog ministra trgovine in industrije in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal zakon o ustanovitvi zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Zakon slove:

§ 1. Pri ministrstvu za trgovino in industrijo se osnuje ustanova pod imenom »Zavod za pospeševanje zunanje trgovine«.

§ 2. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine bo skrbel za razvoj naše zunanje trgovine, zlasti pa za naš izvoz. V njegovo pristojnost spadajo te-le naloge:

I. da temeljito proučuje inozemska tržišča in da v to svrho:

1. zbira in ureja informacijsko gradivo o gospodarstvu v kraljevini Jugoslaviji, kakor so gospodarski zakoni, pravilniki, uredbe in razpisi, ki se nanašajo na gospodarstvo, mednarodne pogodbe, konvencije in sporazumni gospodarske prirode, gospodarska statistika, carinske in prometne tarife, poročila zbornic in gospodarskih organizacij ter posameznih akcijskih podjetij itd., članki in beležke v listih, gospodarske publikacije in drugo,

2. da zbira in ureja vse podatke o gospodarstvu tujih držav, ki so važni za trgovinske zveze s kraljevino Jugoslavijo, gospodarske zakone, tarife, trgovske pogodbe in konvencije drugih držav, poročila naših poslanikov in konzulov, statistiko izvoza in uvoza itd.

3. na osnovi zbranih podatkov informira naše in tuje privrednike in gospdarske organe o pojavih na tujih tržiščih, ki so važni za našo državo,

4. da informira na osnovi sporočenih želja in potreb posameznih gospodarskih organov. Naša predstavništva v inozemstvu o stanju našega gospodarstva in o tem, kaj naj v danem trenutku ukrenejo v korist naše zunanje trgovine,

5. sestavlja propagandne brošure, filme, predavanja, članke, brošure in da jih dostavlja našim predstavnikom v inozemstvu zaradi razširjenja med gospodarskimi organizacijami,

6. da izdaja svoj glasnik o našem gospodarstvu in o izvoznih pogojih,

7. da ustanavlja v naši državi in inozemstvu vzorčne muzeje naših proizvodov,

8. da s pomočjo svojih organov proučuje na tujih tržiščih možnosti domače proizvodnje,

9. da ugotavlja primere nesolidne trgovine in predlaga ukrepe za njeno pobijanje,

10. da organizira naše sodelovanje na tujih razstavah;

II. da proučuje ukrepe za pospeševanje zunanje trgovine in da stavi v to svrho predloge na pristojnih mestih, zlasti glede usposobljenosti za izvoz naših proizvodov.

§ 3. Zavod bo zbiral poročila o tujih tržiščih.

§ 4. Državna oblastva, samoupravna telesa, gospodarske zbornice in druge gospodarske korporacije, ki so po zakonu obvezane, da zastapajo gospodarske interese, so dolžne dostavljati svoja poročila in vse druge publikacije zavodu. Ravno tako so dolžne pošiljati zavodu na zahtevo poročila, ki jih potrebuje za svoje posle in ga sploh morajo v vsem njegovem zakonskem delokrogu podpirati, da lahko vrši svojo nalogo. Vsem državnim oblastvom, samoupravnim telesom, zbornicam in gospodarskim zavodom bo zavod dajal svoja poročila brezplačno. Ravno tako ne bo zahteval odškodnine za informacije privatnim osebam. Vloge privatnih oseb, ki zahtevajo informacije in sama pojasnila, ki se bodo dajala privatnim osebam, niso podvržena plačilu taks po zakonu o taksah.

Uprava zavoda.

§ 5. Vrhovna uprava zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je poverjena načelniku odelenja za zunanjo trgovino. Tekoče posle zavoda in vso administracijo zavoda pa vodi šef, ki ga postavi, kakor tudi ostalo uradništvo, minister trgovine in industrije na predlog načelnika oddelka za zunanjo trgovino ter dodeljuje po potrebi uradništvo svojega resora zavodu ali pa imenuje privatne osebe in strokovnjake za pogodbene uradnike. Minister trgovine in industrije lahko imenuje po potrebi posvetovalni odbor, ki bo podpiral zavod za pospeševanje trgovine v njegovem delu.

§ 6. Trgovinski minister se pooblašča, da v mejah subvencije, odrejene za delo Zavoda, imenuje potrebno uradništvo in da predpiše novi pravilnik o nadzorstvu dela in o ugodnostih trgovskih agentov.

§ 7. Zavod bo neposredno občeval z vsemi državnimi oblastvi, samoupravnimi telesi, kakor tudi z drugimi javnimi organi, ustanovami ter s posameznimi gospodarskimi predstavništvi doma in v inozemstvu.

§ 8. Zavodu je prepovedano opravljati kakršnekoli trgovske transakcije.

§ 9. Za vzdrževanje zavoda se bo odrejal reden kredit, čigar višina se določa vsako leto po razvoju poslov in po potrebah ter nalogah naše zunanje trgovine. V proračunu za leto 1929/30 odrejeni kredit v znesku 1.5 milijonov dinarjev in kredit, ki je predviden v partiji 808 proračuna izdatkov ministrstva za trgovino in industrijo za leto 1930, se s tem zakonom odmerjata zavodu kot letošnja subvencija. Potrošnja tega kredita v okvirju tega zakona se ima koncem leta predložiti glavni kontroli v odobritev. Vrhovno nadzorstvo nad potrošnjo subvencije ima minister financ po čl. 5. in 6. zakona o državnem računovodstvu.

§ 10. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, in dobi obvezno moč z dnem priobčitve v »Službenih Novinah.

Zakon o nadzorstvu izvoznih pridelkov

Belgrad, 19. novembra. (AA) Nj. Vel. kralj je na predlog poljedelskega in trgovinskega ministra po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o nadzorstvu poljedelskih pridelkov, namenjenih izvozu. Zakon se glasi:

§ 1. Minister trgovine in industrije lahko v soglasju z ministrom poljedelstva in po zaslišanju gospodarskih zbornic, glavnega zadružnega saveza ter glavnih zainteresiranih udruženj izvoznikov in poljedelcev predpiše z uredbami, pravilniki in naredbami:

1. pogoje o kakovosti in paketiranju, pod katerimi se posamezni poljedelski pridelki in njihovi izdelki (preradjevine) smejo izvažati iz države,

2. po potrebi za posamezne pridelke tudi čas branja in način predelave,

3. nadzorstvene ukrepe, ki jamčijo za izvrševanje teh predpisov.

§ 2. Pooblastilo v § 1. velja za žitarice, sadje in zelenjavo, sveže in predelano, hmelj, konopljo, lan, bolhač, breskve, papriko in druge pridelke in njihove izdelke, ako nastane na predlog poljedelskih organizacij (§ 1.) potreba nadzorstva pri izvozu.

§ 3. Nadzorstvo, ki je predvideno v § 1., bodo opravljali kontrolni organi, ki jih bodo odredili pristojni bani po zaslišanju gospodarskih zbornic. Kontrolni organi so lahko komisarji, komisije ali zavodi po posameznih izdelkih pridelkov in obsegu poslov, ki spadajo pod nadzorstvo.

§ 4. Pritožbe proti odredbam kontrolnih organov se smejo vlagati v roku 3 dni pri organu, ki ga bo določil minister trgovine in industrije sporazumno z ministrom poljedelstva v smislu posameznih pravilnikov.

§ 5. Nadzorstveni organi so v smislu tega zakona pri izvrševanju svojih dolžnosti glavni uslužbenci. Za svoje delo odgovarjajo državi in se kaznujejo za brezvestnost ali nepravilnosti z denarno kaznijo do 1000 Din, če pa so državni uradniki, po disciplinskih predpisih, ako dejanje sicer ni kaznivo po določbah kazenskega zakonika. Nadzorstveni organi morajo prijaviti pristojnemu občeupravnemu oblastvu, takoj ko zvedo za dejanje, ki je po teh zakonskih predpisih kaznivo.

§ 6. Kdor pobira pred določenim časom pridelke ali se pri predelavi ter paketiranju poslužuje nedovoljenih sredstev, kakor tudi osebe, ki izvažajo ali poskušajo izvoziti posamezne pridelke na način, ki ne odgovarja odredbam § 1. tega zakona ter na tej postavi izdanih uredb, pravilnikov ali naredb, se kaznuje z najvišjo kaznijo do 50.000 dinarjev. Kazen izreka občeupravno oblastvo prve stopnje na ovadbo državnih, samoupravnih ali posebnih nadzorstvenih organov (§ 3.). Ako je oseba storila dejanje za tuj račun, se kaznuje vrhu tega z denarno kaznijo tudi fizična ali pravna oseba, za katero je delala.

§ 7. Ako denarne kazni, odrejene po §§ 5. in 6. tega zakona, ni moči s prisilno izvršitvijo iztirjati, se pretvori v zaporno kazen po veljavnih zakonskih predpisih.

Kazni, izrečene po odredbi drugega odstavka § 6. tega zakona, ni moči pretvoriti v zaporno.

§ 8. Od dne priobčitve v »Službenih Novinah« do uveljavitve uredb, pravilnikov in naredb za izvoz posameznih pridelkov ali njihovih izprememb, ki jih bo predpisal minister trgovine in industrije sporazumno z ministrom poljedelstva, morajo poteči najmanj 3 meseci.

§ 9. Pravilnik ministrstva trgovine in industrije o trgovini s slivami in mezgo z dne 31. avgusta 1929 in naredba bivše pokrajinske vlade za Bosno in Hercegovino št. 199.536/IV z dne 19. avgusta 1914 ostaneta v veljavi dokler ministrstvo trgovine in industrije ne predpiše novega pravilnika o izdelkih slive in mezge. Ravno tako ostane v veljavi pravilnik ministrstva trgovine in industrije o nadzorstvu nad izvozom grozdja z dne 11. septembra 1929.

§ 10. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko bo priobčen v »Službenih Novinah«.

Zakon o prometu z narkotiki

Belgrad, 19. novembra. (AA) Kralj je podpisal zakon o prometu in nadzorstvu nad narkotiki (drogami in strupi). Zakon obsega posebne odredbe glede sirovega opija, predelanega opija, medicinalnega opija, morfija, benzoil morfija, diskodil morfija, dikodida, dilandisa, enkodana, kokainskega listja, sirovega kokaina, kokaina ergošina, indijske konoplje in hašiša. Zakon vsebuje posebne določbe o manipulaciji, prodaji ter shranjevanju teh narkotikov. Za prestopke so predvidene posebne kazni.

Zakaj je bilo dovoli vagonov za izvoz

Belgrad, 19. nov. (Tel. »Slov.«) O vzrokih, da letos za izvozno kampanjo ni primanjkovalo vagonov, se je povedalo Vašemu dopisniku na merodajnih mestih to-le:

Pod novim vodstvom se je po 6. januarju takoj spomladi začelo s potrebnimi pripravami, da se čimpreje in učinkovitejše omogoči jesenski promet. Ministrstvo je naložilo družbam, ki razmeroma največ obtežijo promet (tako v prvi vrsti rudniške družbe, v Sloveniji TPD), da sporočijo kolikor mogoče točno število vagonov, ki jih potrebujejo v jesenskem terminu. Zato je bilo mogoče pravočasno razpolagati z vagoni.

V **notranji organizaciji** se je izvršila sledeča remedura: Uvedla se je **nočna delegacija**. Dvakrat tekom 24 ur pa izenačenje vagonov, kar se je prej zgodilo samo enkrat na dan. Vsled tega se je pomnožilo in ojačilo kroženje vagonov. Do 1. septembra je dalje prometno ministrstvo v svoji znani odločbi dovolilo gotov popust pri prevozu premoga, lesa in stavbenega gradiva. Po 1. septembru je bila napovedana 10% višja železniška tarifa. Gospodarske zbornice so v začetku ostro napadale to odločbo in naslovile na železniško ministrstvo mnogo vlog. Pokazalo pa se je, da je bila ta odredba prometnega ministrstva zelo na mestu in da je mnogo pripomogla, da se je jesenski izvoz izvršil tako gladko.

Dosedaj se običajno vagoni, ki so bili v zgornjih delih pokvarjeni, niso uporabljali. Letos spomladi je pa železniško ministrstvo stavilo v promet okrog 5000 pokvarjenih vagonov, ki naj bi v prvi vrsti služili za prevoz sladkorne pese in druge vrste blaga, ki ne potrebuje pokritih vagonov. Kake nezgode radi tega ni bilo. Dočim je v prejšnjih letih vedno primanjkovalo približno 1000 vagonov, je bil sedaj promet vsestransko zadovoljiv. Pri tej priliki se je pokazalo, da ima naš železniški aparat dovolj veliko število vagonov na razpolago.

Pokazala pa se je potreba **zgraditi na progi Novska—Zagreb oziroma Zidani most dvojni tir.**

Vse vloge na PAB proste taks

Belgrad, 19. nov. AA. Priviligirana agrarna banka objavlja: Vse vloge in prošnje, ki se vlagajo pri Priviligirani agrarni banki za posojila in podobno, niso podvržene nikakim taksam. O tem se obveščajo interesenti.

Razprava proti prof. Jovanoviču

Belgrad, 19. nov. AA. Danes dopoldne se je v državnem sodišču za zaščito države nadaljevala razprava proti Dragoljubu Jovanoviću, profesorju vseučilišča, ki se brani iz prostosti. Razpravo je otvoril predsednik sodišča dr. Subotić in takoj podal besedo obtoženčevemu branitelju Dragotinu Jankoviću. Branitelj je izjavil, da obtoženi Jovanović ni komunist. Po govoru branitelja Jankovića je bilo prečitano nadaljno dokazno gradivo. — Opoldne je predsednik prekinil razpravo ter odredil, da se nadaljuje jutri ob 11 dopoldne.

Falzifikatorji kolkov pred sodiščem

Belgrad, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je začela razprava proti 16 obtožencem iz Belgrada, Vojvodine in Budimpešte, ki so, kakor smo že javili, potvarjali naše kolke po 1000 in 500 dinarjev. Ako ne bi bila prišla država zločincem na sled, bi bila trpela več milijonov škode. Razprava še ni končana.

V času, ko se je vršila razprava je prišlo iz Subotice sporočilo, da so tam aretirali družbo, ki se je pečala s tihotapstvom sahарina.

Dunajska vremenska napoved. Jasno vreme. Ponekod jutranja megla in mraz. Podnevi milo vreme.

Pozitivno delo ljubljanske oblasti

Obrt in trgovina.

V svojem delu za povzdigo ljudskega blagostanja oblastna samouprava nikakor ni mogla prezreti dejstva, da sta obrt in trgovina dva izmed najmočnejših činiteljev narodnega gospodarstva. Zato je bilo delo oblastne samouprave tudi v tem oziru usmerjeno k pospeševanju in povzdigi teh panog našega gospodarskega življenja.

Domača obrt.

Zavedajoč se važnosti domače obrti, ki je bila svojčas v Sloveniji tako razvita in je zaposlovala na tisoče in tisoče ljudi, ki pa je spričo nadvlade industrijske produkcije začela zelo propadati, je oblastna samouprava podvzela akcijo, da se ta domača obrt v tistih krajih, kjer je s to ali ono stroko v veliki meri zastopana, razširi, organizira in modernizira, da postane sposobna zadovoljiti zahteve časa, na drugi strani pa nuditi ljudem novega zaslužka in s tem tudi v tem oziru povzdigniti gospodarsko moč naroda ter omejevati prekomerno izseljevanje v inozemstvo. Tako so se organizirali razni tečaji, n. pr. **tkalska tečaja v Adlešičih in na Vinici**, ki sta končala z velikim uspehom. Nadalje se je izgotovil načrt **nove lončarske peči modernega sistema v Mlaki pri Komendi** ter so se izvršile vse predpriprave, da se ta peč postavi. V tej zvezi se je omogočil trem lončarskim pomočnikom obisk dveletne keramične šole v Ljubljani, da se priuče moderni tehniki keramike, modeliranja itd. V ta namen je bilo izdanih nad 147.000 Din. Poleg tega se je za ustanovitev obrtnega muzeja nakupila bogata tozadevna zbirka za 100.000 Din.

Trgovsko nadaljevalno šolstvo.

Kar zadeva obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo je bila v vsakokratni proračun oblastne samouprave postavljena postavka, iz katere so se dodeljevale podpore **vsem obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam na ozemlju ljubljanske oblasti.** Ti letni prispevki so znesli skupaj **321.200 Din.** Velika važnost se je polagala tudi na drugo strokovno šolstvo kot n. pr. **hotelirstvo, tekstilstvo, mizarstvo** itd. Za to strokovno šolstvo se je izplačalo **171.600 Din**, ne glede na to, da so bile podeljene še posebne stipendije učencem raznih strokovnih šol v tu- ali inozemstvu v skupnem znesku 54.500 Din.

Za tujski promet, sport in turistiko.

Uvaževaje dejstvo, da je postal **tujski promet v Sloveniji** v zadnjih letih zelo močan in da ima v bodočnosti še velike naloge, je šlo delo oblastne samouprave tudi v tem pravcu za povzdigo te velevažne panoge našega gospodarstva. **V to svrho je bilo izdanih 325.000 Din**, brez ozira na to, da sta bila **šport in turistika deležna še posebnih podpor v znesku 97.000 Din.**

Skrb za vajence in obrtni naraščaj.

Oblastna samouprava tudi **ni zanemarjala vajencev in obrtnega naraščaja** ter je imela pred očmi, da more le zdrav in strokovno sposoben obrtni naraščaj doseči potrebno uspešno moč v svoji stroki. Zato je v okviru svojega področja in finančnih možnosti skušala oblastna samouprava omogočiti čim skrbnejšo vzgojo tega naraščaja z raznimi podporami društvom in organizacijam, ki to nalogo vrše. Te podpore so znesle 90.000 Din.

Razne podpore.

Omeniti je treba tudi podporo, ki je bila podeljena **ljubljanskemu vzorčnemu velesejmu** za adaptacijo prostorov v višini 60.000 Din in posebej še za mizarsko razstavo na tem velesejmu v višini 29.000 Din.

Ker postaja vprašanje **samostojne zgradbe trgovske akademije v Ljubljani** vedno nujnejše, je oblastna samouprava izplačala v fond za zgradbo trgovske akademije 70.000 Din.

Podelile so se še podpore za izdajanje strokovnih knjig (60.000 Din), za organizacijo raznih obrtnih tečajev (19.000 Din), za obrtne zadruge (72.000 Din) in končno za poučne izlete v inozemstvo 10.000 Din).

Elektrifikacija dežele.

V področje obrti in trgovine spada **tudi elektrifikacija dežele.** To nalogo je oblastna samouprava vršila v veliki meri po svojem zavodu »Kranjske deželne elektrarne«, ki je prav v teh dveh letih izvršil izredno mnogo elektrifikaciji posameznih krajev. Pri teh elektrifikacijskih delih se je vedno upoštevala potreba in gospodarska moč dotičnih krajev, tako da so bila ta dela izvršena ponekod pod izredno ugodnimi pogoji. Razen tega pa je bilo tudi iz oblastnega proračuna izdanih za elektrifikacijo dežele nad 125.000 Din.

Pogodba med Velenjsko elektrarno in »Kranjskimi deželnimi elektrarnami.«

Elektrifikacija oblasti je v zadnjih dveh letih tako napredovala, da je obtežba oblastnih elektrarn popolna in bi torej ne bilo mogoče zadovoljiti novih reflektantov, ki se javljajo dan za dnem in prosijo za tok. Ogromen, za nadaljni razvoj elektrifikacije Slovenije nepregledne važnosti je korak, ki je bil v tem vprašanju izvršen uprav zadnji mesec. Dne 11. okt. t. l. je podpisal komisar oblastne samouprave dr. Natlačen v Belgradu pogodbo, s katero je **»Kranjskim deželnim elektrarnam« zagotovljen ves električni tok, ki ga bo proizvajala kalorična električna centrala v državnem rudniku v Velenju**, kar ga ne bo rabil rudnik za svoj lastni obrat. **Ta pogodba je bila na seji finančnega komiteja ministrov dne 10. t. m. odobrena.** V teku so priprave za spojitev kalorične centrale v Velenju s hidrocentralo na Završnici.

Vse te akcije pa so bile le začetek široko zasnovanega načrta glede vsestranskega pospeševanja trgovine in obrti.

Jugoslovansko-češkoslovaška liga v Bratislavi bo svečano proslavila narodni praznik dne 1. decembra.

Atentat na soc.-dem. poslanca

Trije heimwehrovski atentatorji aretirani

Dunaj, 19. novembra. (Tel. »Slov.«) Na štajerskega deželnozborskega poslanca Kolomona Wallischa, ekstremnega socialnega demokratskega župana v Brucku ob Muri, je bil danes ponoči poskušen revolverski atentat. Wallisch se je vračal iz Gradca s seje štajerskega deželnega zbora ter je 50 korakov pred svojo hišo opazil, da mu slede trije moški s klobuki Heimatschutza. Po par korakih se je obrnil in videl, da je eden izmed trojice skočil naprej in dvignil proti njemu revolver, ki pa se k sreči ni sprožil. Wallischu se je posrečilo še pravočasno odpreti hišna vrata in jih tudi zapreti, med tem pa so padli že trije streli, ki Wallischa niso zadeli. Pozneje so našli v vratih tri krogle Steyr-revolverjev. Poslanec Wallisch je stvar naznanil orožništvu, ki je danes prijelo tri narodne socialistične delavce iz Kapfenberga, ki so dejanje priznali.

Schober o ustavnih pogajanjih

Dunaj, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Pri sprejemu predsedništva nižjeavstrijske kmetske zveze je izjavil zvezni kancler dr. Schober med drugim: V celi vrsti točk smo glede **ustavne reforme že prišli do enotnega naziranja.** Med njimi so tudi točke dalekosežnega pomena, glede katerih si pesimisti še pred kratkim niso mogli misliti nikake rešitve. Sam ni spadal med te pesimiste in je tudi še sedaj optimist. Prepričan je, da se bo našla rešitev tudi glede drugih vprašanj in da bodo tudi oni krogi (mislil je na heimwehrovske kroge), ki se posebno interesirajo za ustavno reformo in so jo postavili na čelo svojega programa, lahko zadovoljni, če bodo premotrili celotno sliko tega, kar se je doseglo. Najmanj ravno tako važno, kakor je vtis glede uspehov v notranjosti, pa je tudi mnenje, ki se je ustvarilo v inozemstvu o sedanjem razvoju notranje-političnega položaja v Avstriji. Inozemstvo motri sedaj avstrijske razmere bistveno mirneje in javno mnenje je že prepričano, da bo Avstrija v kratkem mirnim potom rešila težavna vprašanja ustavne reforme in da bodo s tem dani boljši temelji za bodoče gospodarsko življenje. Potem bo Avstrija tudi v gospodarskih stvareh bolje napredovala. V inozemstvu je napravilo dober vtis, da je vznemirjenje v avstrijskih gospodarskih krogih popolnoma ponehalo.

Dunaj, 19. novembra. (Tel. »Slov.«) Današnji dan je zopet prinesel napredek v razvoju ustavne reforme. Krščanska socialna stranka in velenemška stranka sta s soglasnim sprejemom zaupnice enodušno nastopili za zveznega kanclerja dr. Schoberja in s tem pripravili ugodna tla za nadaljnja pogajanja z opozicijo.

Pred težkimi ustavnimi boji na Poljskem

Opozicija smatra razpust sejma za pravno neveljaven in grozi, da se razpustu ne pokori

Varšava, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Na Poljskem je pričakovati hudih ustavnih bojev. Opozicija se boji, da bi bil sejem razpuščen. Znani socialistični ustavni pravnik dr. Liebermann izjavlja danes v »Robotniku«: Če bi predsednik republike razpustil sejem brez vzroka in objavil rok za nove volitve, bi bil razpust pravno neveljaven. Sejem bi imel potem dolžnost, nadaljevati svoje delo in bi obdržal svoje pravice tudi, če bi ga s silo ovirali pri izvrševanju svojega dela. Vladni listi domnevajo, da bi sejem potem eventual. po vzorcu ruske dume, ki je svoječasno po protiustavni razpustitvi preložila kraj svojega zasedanja v finsko mesto Viborg, lahko kot okrnjeni parlament šel v Gdansko. Voditelj bloka Pilsudskega, polkovnik Slavek, pripominja k temu, da bi se oni poslanci, ki bi šli v Gdansko, ne vrnili več na Poljsko.

Nove demonstracije praških študentov

Praga, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne so študentje hoteli napasti tehniko. Policija pa je preprečila napad s tem, da je zaseda vhode. Isto se je zgodilo tudi pri filozofski fakulteti. Referenti prosvetnega ministrstva in rektorji vseh visokih šol so na skupnem posvetovanju ugotovili, da se more govoriti o prenapolnitvi samo pri medicinski fakulteti češkega vseučilišča. Za nemire na nemškem vseučilišču ni nobenega stvarnega razloga. Ministrstvo bo v primeru, če se bodo nemiri nadaljevali, odredilo najstrožje mere in eventualno za ves semester zatvorilo predavanja, ki bi bila motena. Tudi pred dijaškim domom v Albertovu, pred anatomičnim institutom in juridično fakulteto je prišlo danes do demonstracij, katere je policija končno preprečila, pri čemer je morala aretirati več študentov.

Praga, 19. novembra. (Tel. »Slov.«) Tudi v Brnu je prišlo danes na tehnični visoki šoli do dijaških demonstracij, pri katerih so zahtevali, da se uvede numerus clausus. Rektorat je izdal studentom opomin, s katerim jih opozarja na razsodnost in zmernost.

Veliki uspehi Centruma

Vseh volilnih rezultatov še ni bilo mogoče pregledati. Vendar dosedanji rezultati kažejo, da centrum svojih pozicij ni le držal, ampak večinoma celo napredoval od zadnjih volitev. Rezultat iz Berlina smo prinesli že včeraj. Naj sledi nekaj drugih rezultatov iz mest.

Najljutejša borba je bila v **Kölnu**. Centrum je dobil 95.000 (preje 88.000), socialisti 57.000. 42% vseh glasov odpade na Centrum. **Düsseldorf** centrum 57.000 (57.000), socialisti 33.000. **Duisburg-Hamborn** centrum 43.000 (45.000), socialisti 26.000. **Barmen** centrum 24.000, soc. 43.000. **Frankfurt** centrum 34.000 (30.000), socialisti 75.000 (91.000). **Aachen** centrum 31.000 (29.000), socialisti 7000. **Bochum** centrum 22.000, soc. 15.000. Centrum je napredoval tudi v Essenu od 24 mandatov na 31.

Predavanja Bogoslovne akademije

Kakor smo že poročali, bo v prostorih bogoslovne fakultete v Alojzijevišču ob torkih zvečer ob 8 vrsta znanstvenih predavanj. Sinoči je predaval prof. A. Ušeničnik o intelektualnem in afektivnem tipu religioznosti. Na podlagi Dantejeve karakteristike sv. Dominika in sv. Frančiška je ob tem dvojnem tipu religioznosti predavatelj pojasnjeval, kako se dandanes navadno umevata ta dva tipa in kako ju treba psihološko pravilno umevati. Oba načina sta legitimna, oba imata isti cilj, le njiju pot do cilja je različna, ena iz umske sfere, druga iz čutnega sveta, ena vodi bolj iz spoznanja k ljubezni, druga iz ljubezni k spoznanju. Vsak teh tipov ima svoje nevarnosti — intelektualnemu grozi intelektualizem, afektivnemu subjektivizem —, imata celo v zgodovini svojo tragiko, zato drug drugega potrebujeta: kakor se psihološko dopolnjujeta, tako se morata tudi v življenju dopolnjevati; kakor ni psihološko med njima nasprotja, tako si tudi v življenju ne smeta nasprotovati. — Predavanje je bilo prav dobro obiskano. — Prihodnje predavanje bo v torek dne 26. novembra. Predaval bo prof. Fr. Grivec o Kristusu v Cerkvi.

Papež bo sprejel Mussolinija

Rim, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor se sedaj objavlja, bo neposredno po sprejemu kraljevih princev, ki bodo sprejeti takoj po italijanskem kralju, papež sprejel tudi Mussolinija. Pri tem se bodo vršile ceremonije, kakor veljajo za sprejem vladnih šefov katoliških držav.

Odgoditev haaške konference

Pariz, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Agentura Havas poroča, da je bil predlagan 3. januar za haaško konferenco, da se ji s tem omogoči temeljita priprava in da bo mogoče prej vedeti za rezultat Hugenbergovega plebiscita proti Youngovemu načrtu. »Petit Parisien« piše, da bo odgoditev haaške konference morala povzročiti brezupen kaos v treh velikih političnih dogodkih meseca januarja, radi česar se bo morda moralo zasedanje Sveta Društva narodov v Ženevi odgoditi.

Nalivi in nevihte v Italiji

Rim, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Na vsem italijanskem polotoku divjajo hudi nalivi in nevihte. V Alpah so zasneženi že vsi prelazi. Veliki kameniti plazovi so napravili škodo v nekaterih stranskih dolinah dolomitov. Nekatere doline so poplavljene vsled naraslih rek. Jesenska letina je uničena. Železniška proga Rim—Neapelj je prekinjena. V Neaplju je močno deževje zelo poškodovalo nekatere ceste. Nevihte še vedno trajajo. V Rimu je Tibera izredno visoko narasla. V Kopru pa je morje preplavilo nižje ležeče dele mesta.

Vse beži iz sovjetskega raja

Berlin, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Nemška vlada je naročila nemškemu poslaništvu v Moskvi, naj nemudoma izgotovi tisoč potnih vizov za nemške kmete, da bodo mogli vsaj ti odpotovati še tekom tega tedna.

Moskva, 19. nov. (AA.) Grški konzul v Moskvi je prejel prošnjo, ki jo je podpisalo 50.000 grških kolonistov na Kavkazu in v Krimu. V tej prošnji prosijo grški kolonisti, da se jim dovoli vrnitev v domovino. Konzul je doslej izdal 23.000 potnic.

Kdo se skriva za Heimwehrom

Počasi prihaja tudi glede Heimwehra resnica na dan. Po pravici se je vpraševala »Politika«, kje dobiva Heimwehr te velike denarje, da more popolnoma opremiti 100.000 mož, kje denar za vse one vsakotedenske pohode in vaje, kje denar za orožje in municijo, kje za vse drugo? Da dajejo nekaj denarja avstrijski industrijci, je že gotovo, ali še bolj gotovo je, da toliko ne, kolikor ga razmetava Heimwehr. Odkod prihaja torej denar?

Na to vprašanje odgovarjajo dunajski demokratični listi, ki so odkrili celo zaroto, ki so jo skovali avstrijski in nemški legitimisti, frankovci in makedonstvujušči, nemški in madjarski iredentisti, da obnove habsburško Avstro-Ogrsko. Pri tem pa uživajo vsi ti nasprotniki miru v Evropi dejansko in krepko podporo fašistov.

Ti krogi hočejo nered v Evropi, ker drugače ni misliti na spremembo mirovnih pogodb. Zato podpirajo ti krogi vsakogar, ki dela nered. A šli so še dalje ter pričeli sami organizirati nerede in danes je že odkrito, da so bili tudi zagrebški atentatorji le orodje v rokah avstro-madjarskih iredentistov. Pri tem razdiralnem delu so dobili ti krogi tudi pomoč komunistov, ki so po vesteh dunajske »Arbeiter-Zeitunge« naročili vsem svojim tajnim organizacijam, da podpro vsako stremljenje, ki hoče oslabiti Jugoslavijo in njeno državno moč. In ko je zagrebška policija v prepričanju, da izvirajo atentati iz komunističnih vrst, pričela aretirati komuniste, je nakrat naletela na frankovske organizacije, ki so vršile te atentate in tako je prišlo na dan, kdo je umoril direktorja Schlegla in kdo je izvršil vse ostale atentate. Habsburška zarota je bila razkrita v vsem obsegu in s tem je prišlo na dan tudi, kaj je Heimwehr in kdo se skriva za njim.

Ko pa je prišlo vse to na dan, pa naša vlada seveda ni mogla ostati ravnodušna in čeprav se gotovo ne mara niti najmanje vmešavati v avstrijske notranje zadeve, vendar je morala o vsej tej zaroti opozoriti avstrijsko vlado in ji tudi povedati, da bi mogla vsa ta zarota poslabšati dobre medsebojne odnošaje obeh držav. Jugoslovanska vlada ima zaupanje v vlado dr. Schobra, ne more pa trpeti, da bi se nekatere avstrijske stranke vmešavale v jugoslovanske zadeve. Jugoslovanska vlada ne bo zahtevala izročitev krivcev, temveč bo le zahtevala, da izžene Avstrija vse osebe, za katere bo jugoslovanski poslanik dokazal, da so sovražni proti Jugoslaviji. Naj te ljudi izžene Avstrija v državo, za katero čutijo ti prevratni elementi simpatije. Na Dunaju ne sme obstojati organizacija, ki skuša delati nemire v Jugoslaviji.

To je v kratkem jedro vseh odkritij, ki so jih te dni objavili dunajski in drugi listi. Na vsa ta odkritja je reči eno. Ni se naš narod leta in leta boril za svobodo zato, da bi jo zapravil na ljubo par avstrijskih ali madjarskih grofov. Zato so tudi vse špekulacije na neenotnost Jugoslovanov obsojene na polom.

Drugo vprašanje pa je, kako se bo Heimwehr počutil pod fašističnim protektoratom. Zveza je vendarle malo prenenaravna in to je vzrok več, da nas tudi najnovejša akcija legitimističnih iredentistov ne razburja.

„Stunde" daje lekcije Sarkotiču

Dunaj, 19. novembra. (AA) Nocojšnja »Stunde« komentira uvodni članek generala Sarkotiča v »Reichspostu«, in pravi, da gre stari general tako daleč, da daje celo lekcije Jugoslaviji. List dalje veli:

Sarkotič, ki si je izbral Dunaj za svoj »pensionopolis«, trdi, da govori v imenu hrvatskega naroda. General Sarkotič kot črnožolti legitimist in oni maloštevilni monarhisti so ravno krivi tega, da se v inozemstvu širijo vznemirljive in škodljive vesti o Avstriji in proti njej. Mi moramo nekoliko popraviti pogreške tega tiska, ki smatra Dunaj za središče zarote in povedati, da je mrtvec v resnici pokopan in ne kakor dosedaj iz lastne nemarnosti dovoljevati mu politične eksperimente. Jugoslavija nam je bila dozdaj dober odjemalec naših industrijskih proizvodov, toda jugoslovanski tisk nam danes zelo zameri, ker Sarkotič in njegovi drugi mislijo, da smejo blamirati svetovno zgodovino s prekomernim ekserciranjem. List zaključuje, da se kolo razvoja ne more obračati nazaj, a najmanj so za to sposobni črnožolti elementi.

Rusi obstreljujejo kitajska mesta

London, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz Mukdena so sovjetske čete v Mandžuriji napadle Dalanu in Mančuli, katera kraja so sedem ur obstreljevali s topništvom in metali bombe iz letal, radi česar je železnica Mančuli-Haljar porušena v dolžini 20 milj.

Düsseldorfski morilec še ni prijet

Düsseldorf, 19. nov. AA. Policijsko oblastvo je razpisalo nagrado 15.000 zlatih mark onemu, ki najde tajinstvenega razparača. V vsej javnosti je nepopisno razburjenje zaradi naraščajočega števila žrtev brezdušnega zločinca.

Newyork, 19. nov. (Tel. »Slov.«) Vojni minister Wood je v ponedeljek zvečer umrl v Washingtonu.

Novi most v Zidanem mostu

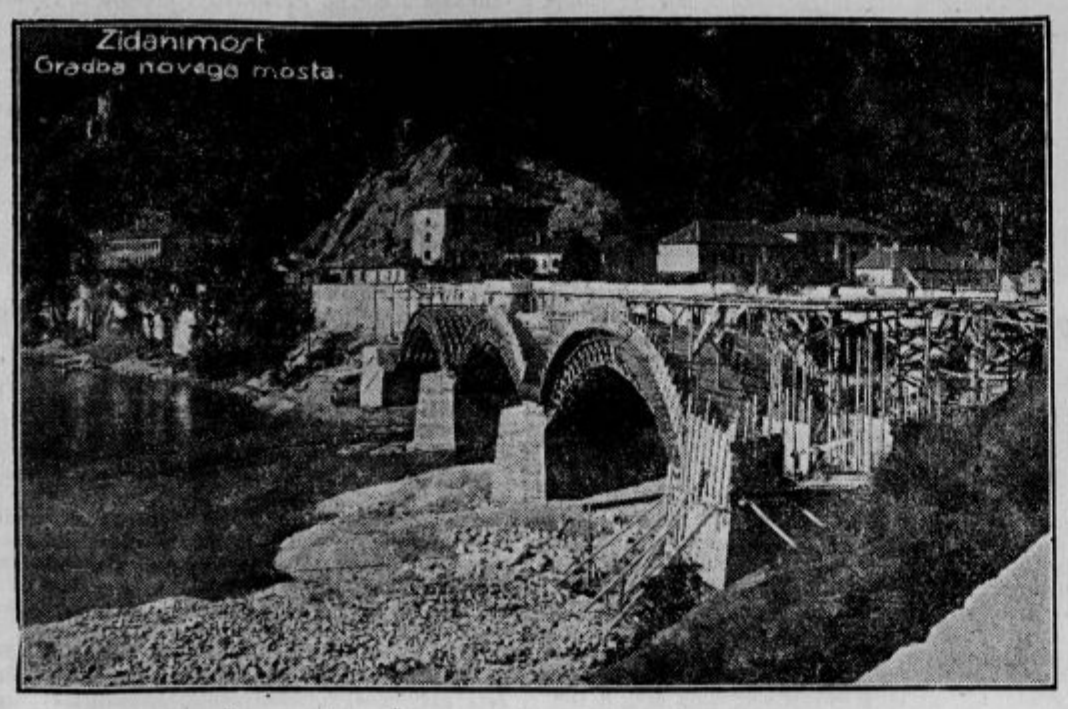

Pogled na most v smeri mosta. Oder je izgotovljen.

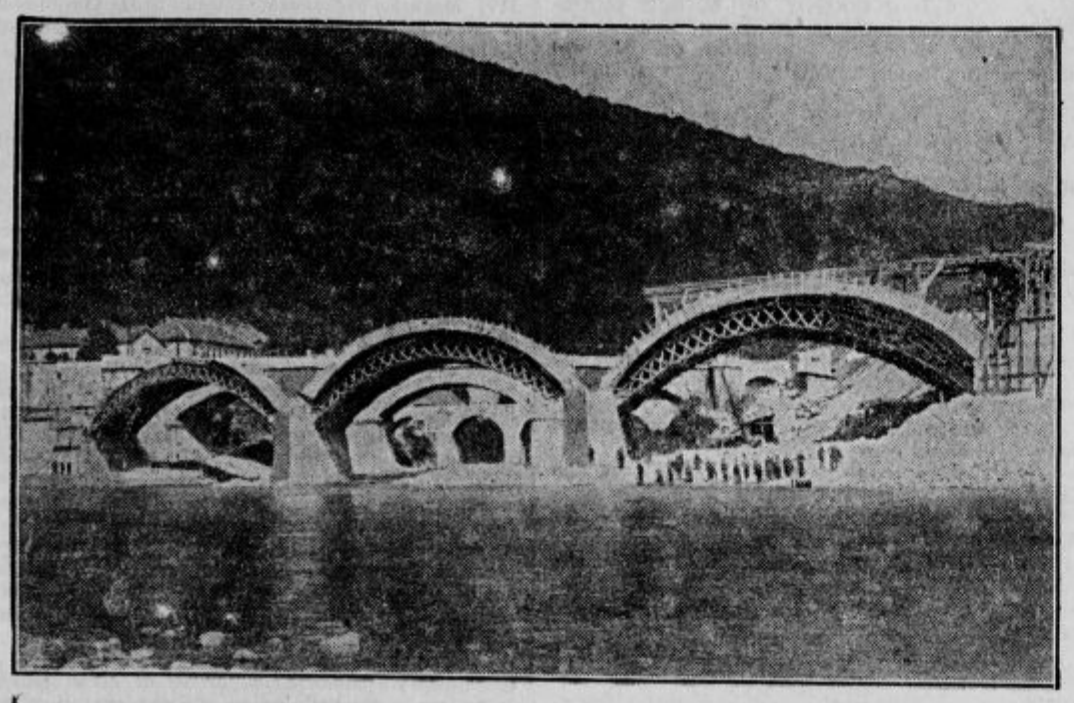

Drzna, originalna ter tehnično zanimiva konstrukcija nosilnih odrov za železo-betonske loke. Nosilni odri nimajo nobenih drugih opor. Projektant te, na vsem jugu doslej edine konstrukcije, je univ. prof. inž. dr. Kasal v Ljubljani. Dela pa izvršuje gradbeno podjetje Slavec v Kranju.

O hajduku Čumiču

Zopet je uspelo rešiti deželo drzne in številne roparske tolpe. Bil je to hajduk Čumić in njegova družba v požeškem okraju. Oblasti jim dolgo niso mogle do živega, ker je imel Čumić povsod svoje zaupnike. Ko je pa padel poglavar, je družba kmalu prišla v roke pravice.

Dimitrija Čumića je ubil sam njegov prvi pomočnik in zaupnik Dimitrij Draškić. Draškiću pa to ni nič pomagalo, ker so ga zasačili in zaprli. V ječi se mu je slednjič razvezal jezik; podal je obširno izpoved in izdal tudi vse sokrivce. Zaprli so vsega 54 oseb, od tega 7 žensk, tri župane, dva občinska odbornika in enega kavarnarja; ostali so kmetje. O vsem tem smo že poročali.

Čumić je izbiral svoje zaveznike in pomočnike zelo spretno med ljudmi, ki so bili zadolženi in zaradi menic v stiskah. Mnogi so se sami ponujali. Družba s tako obsežnimi stiki je vedno vedela, kje in kdaj je treba izvršiti roparski napad, da bo plen čim obilnejši. Ravno tako je bila vedno obveščena o kretanju orožnikov. Držala se je tolpa največ v čačanskih in užičkih planinah. Oborožena je bila do zob s puškami, revolverji in bombami.

Izmed mnogih roparskih činov Čumića in njegovih tovarišev naj navedemo samo enega: Proti koncu meseca julija t. l. je eden izmed članov te družbe opozoril Čumića na Savo Piljajića v Ročeviću, ki ima baje mnogo denarja. Vse potrebne izvide je opravil ropar Vojislav Pavlović, ki je hodil kot goslar iz kraja v kraj in godel, zraven pa pri zaupnikih zbiral informacije. (Ta Pavlović zna tudi izdelovati izvrstne gosli, česar se je bil naučil v ječi.) Dne 1. avgusta je petorica roparjev s Čumićem na čelu dospela v bližino Piljajičevega doma. Ker so vedeli, da ima gospodar v hiši orožje in da je pogumen človek, so ga napadli iz zasede, ko je gnal živino s paše. Roparji so ga zvezali in ga zvečer odvedli na njegov dom. Ker Piljajić na noben način ni hotel izdati, kje ima denar, so ga začeli na razne načine mučiti. Slednjič so ga pekli z razbeljenim železom. Tedaj je Piljajić povedal, da je denar zakopan v kleti. — Zaradi tega ropa so bile tedaj oblasti zaprle štiri osebe, ki so bile tri mesece po nedolžnem v preiskovalnem zaporu.

Požeške oblasti delajo noč in dan, da čim prej dovrše preiskavo.

Za zdravje naših vasi

Lukovica, 18. nov.

V asanaciji Lukovice je bil zadnji čas storjen še en korak naprej. Dobili smo nov vodnjak zraven šole tukaj na Brdu. Potreben je bil toliko bolj, ker vprav šolska mladina tukaj ni imela zdrave pitne vode, kar je bil velik nedostatek pri sicer tako lepi šoli.

Higienski zavod v Ljubljani, ki po tukajšnjem »Zdravstvenem domu« tako uspešno deluje za ljudsko zdravje, je tudi za ta vodnjak brezplačno oskrbel črpalko najnovejšega sistema; druge stroške je pa ponajveč prevzel zdravstveni zastop v Lukovici.

Obema naj bo s tem izrečena najtoplejša zahvala! Posebna zahvala pa tudi tukajšnjemu trgovcu in posestniku g. Pungartniku, ki se je bil tako nesebično zavzel za to delo, in je nazadnje tako lepo dokončal. Brdčani.

Za ponesrečene Slovence v Kanadi

Alojzij Sever iz Bojanovega vrha se je izselil leta 1926. radi zadolžene kmetije v Kanado. Začetkom je delal na farmi, ko pa je zvedel, da je v rudnikih večji zaslužek, je sprejel delo v rudniku Creighton Mine v provinci Ontario. Zaslužil je skoro po 5 dolarjev dnevno, ker je opravljal težko in nevarno delo. Usoda pa je odločila, da ni dolgo zbiral dolarjev, kajti že dne 13. februarja 1929 se je v rudniku smrtno ponesrečil.

Njegova žena Marija Sever se je obrnila na oblastni izseljeniški urad za intervencijo, da se ji izposluje za moža odškodnino. Intervencija je imela uspeh. Slovenska Podporna Jednota, pri kateri je bil Sever zavarovan, je izplačala zavarovalnino 600 dolarjev, in rudnik je po končanem postopanju vdovi izplačal odškodnino 1500 dolarjev.

Posredovanje oblastnega izseljeniškega urada je bilo popolnoma brezplačno, na kar se interesentje enakih slučajev posebno opozarjajo.

Ko ta slučaj objavljamo, moramo izražati željo, da bi se tudi pri nas doma ustanovile take inštitucije, ki bi v slučajih nesreče izplačevale take zavarovalnine in odškodnine.

Prekmurska sirota

M. Sobota, 18. novembra.

Sirota brez doma. Po umrli Novakovi ženi, o kateri smo poročali, da je rodila dva fantka in je po porodu izdihnila, je ostal lep, zdrav fantek, po katerega nihče ne pride, ker revček sploh nima pravega doma. Ako bi ga morda kdo hotel sprejeti za svojega, naj se obrne na vodstvo bolnice v M. Soboti.

Koliko Jugoslovanov se je izselilo letos

Po statistiki, ki jo je izdelal osrednji izseljeniški urad, se je v mesecu septembru izselilo iz naše države v tujino 13.600 oseb, to je za 28.72 manj, kakor meseca septembra lani. Število izseljencev torej pada, vzrok je dobra letina.

V *prekomorske dežele* se je izselilo 1629 oseb. Iz posameznih pokrajin so se izselili največ iz Hrvatske in Slavonije in sicer 594, iz Vojvodine 369, iz Dalmacije 324, iz *Slovenije 188*, iz Srbije 90, iz Bosne in Hercegovine 49 in iz Črne gore 15.

Po poklicu je bilo med izseljenci 766 kmetov, 288 kvalificiranih in 194 nekvalificiranih delavcev, 60 pripadnikov svobodnih poklicev in 341 članov družin, ki nimajo poklicev.

Največ izseljencev je odšlo v Združene države in sicer 665, večinoma oseb, ki so prišle iz Amerike na daljši ali krajši obisk v domovino in so se sedaj vrnile. Dalje se je izselilo v Argentino 611, v Kanado 159, v Uruguay 74, v Brazilijo 55, v Chile 30, v Avstralijo 17. Od 1. januarja do konca septembra letos je odšlo v Združene države 3577, proti 3716 v istem lanskem razdobju. V Argentino se je izselilo 4501 (4369); v Kanado 3652 (5562); v Uruguay 797 (1484); v Brazilijo 462 (343); v Chile 184 (291); v Avstralijo 137 (433) itd.

Potemtakem je padlo število letos naših izseljencev v glavnem za Kanado (1910 oseb) in za Uruguay (687 oseb), za Avstralijo (296 oseb); narastlo pa je naše izseljevanje v Argentino in sicer za 132 oseb ter za Brazilijo (119 oseb).

Iz prekomorskih dežel se je v mesecu septembru vrnilo v domovino 499 oseb (proti 225 lani septembra). Skupno se je letos do konca septembra vrnilo v domovino 4400 oseb proti 3623 v istem razdobju lani.

V *evropske dežele* je odšlo meseca septembra iskat dela skupno 1550 naših ljudi in sicer v Francijo 1042 (po posredovanju »Société générale d' Immigration« 881 oseb); v Belgijo 332, na Holandsko 138, v Lukesmburg 26, v Čehoslovaško 10 in v Nemčijo 2.

V prvih devetih mesecih je letos odšlo v evropske dežele skupno 11.368 oseb in sicer v Francijo 6952 (po posredovanju »Société générale d' Immigration« 5543); v Belgijo 2039; v Nemčijo 1146 (večinoma iz Slovenske Krajine); v Luksemburg 834; v Holandsko 333, v Švico 35; v Čehoslovaško 28 in v Avstrijo 1.

Bilanca našega izseljevanja torej pada — nam samim v korist!

Jugoslovani v J. Ameriki

Koliko na sje v Argentini?

Naš poslanik v Argentini g. dr. Milorad Stražnicky je pred kratkim obiskal naše izseljence v Rosario. To je bil zanje pravi praznik, kar je pričal nad vse prisrčen sprejem. Kolonija je med drugim izdala poslaniku na čast poseben album — Spomenar, ki prinaša najlepše in najvažnejše kraje naše domovine, med drugim naš Bled in Rogaško Slatino. Med kratkimi sestavki je za nas posebno zanimiva najnovejša statistika o jugoslovanskih izseljencih v Argentini, ki jo prinašamo zato v celoti.

Danes je v Argentini 90 do 95 tisoč Jugoslovanov. Od tega jih je približno 15.000 iz Julijske Benečije. Po veri in jeziku se dele naslednje: Hrvatov je 67.0000, Slovencev 7000, Srbov 5500 in drugih jugoslovanskih državljanov 500.

Hrvati so doma večinoma — 70 odstot. — iz Dalmacije, posebno z otokov Hvar, Brač in Vis, potem iz Imotskega, Sinja in Vrgorca; ostali so iz Hrvatskega Primorja in Hercegovine. Iz ostalih krajev Hrvatske je le malo izseljencev.

Slovenci so predvsem iz ljubljanskega okrožja, dober del pa iz Prekmurja.

Srbi so večinoma iz Boke Kotorske, Črne gore in Hercegovine.

Družin je 13.000 s približno 50.000 otroci. Na splošno imajo po jugoslovanskih družinah mnogo otrok, poprečno po 3—4; družine, ki se drže načela »samo enega otroka«, niso jugoslovanske. Večina Jugoslovanov se drži jezika in običajev svojih dedov.

Po starosti se dele jugoslovanski kolonisti naslednje: Do 18 let starih je 24.000; nad 18 let starih 30.000, ki so samskega stanu ali pa imajo družin v Jugoslaviji.

Po poklicu je 55.000 Jugoslovanov delavnega stanu (med temi 25.000 mladoletnih). Od tega je 4000 zemljiških posestnikov, 6500 kolonov (najemnikov), 11.0000 poljedelskih delavcev, 500 trgovcev, 2000 obrtnikov, 1000 uslužbencev, 12.500 gospodinjskih poslov, 17.500 jih pripada drugim poklicem odnosno so dninarji brez profesije.

Jugoslovanski priseljenci so za asimilacijo zelo sposobni, posebno tisti, ki se poroče z Argentinkami in teh je znatno število.

Prvi Jugoslovani so se priselili v Argentino l. 1858.; l. 1865. je bilo v Argentini približno tisoč Dalmatincev, ki so bili povečini pomorščaki.

Grozeči plaz

Na progi Celje—Dravograd.

Maribor, 18. novembra.

Med postajama Dovže in Mislinje na progi Dravograd—Celje se že delj časa pomika velik hrib polagoma v nižavo in ogroža železniško progo. Nekatere dneve se pomakne ogromna plast hribovitega sveta za 5 do 7 cm dalje v dolino. Vsega skupaj se je hrib v vznožju z železniškim tirom vred pomaknil za dober meter proti vzhodu v nižavo. Železniško osobje, ki oskrbuje in popravlja progo je v velikih skrbeh, kako bi zajezilo plaz in kako bi se mogel kljub premikajočemu se hribu vzdrževati stalen promet, ne da bi prišlo potujoče občinstvo v nevarnost. Strokovnjaki študirajo teren in pripravljajo načrte, da se plaz pravočasno zaustavi. Kajti, če se z obrambnimi deli in močnimi jezi iz betona začne prepozno, se bo začel hrib pomikati vedno hujše v dolino in bo promet nemogoč. Neposredne nevarnosti za promet sedaj še ni, ker se polagoma premika vse ozemlje z železniškim tirom vred. Ker je v ozadju velikanski hrib, bo treba takoj pričeti z obrambnimi deli, sicer bo tekom zime promet na tej črti ne samo otežkočen, ampak utegne priti od časa do časa do ukinitve prometa, kar bi bilo za te kraje usodepolno.

Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani je po svojih organih dobro poučeno o preteči nevarnosti in bo gotovo v bližnjem času dobilo dovolj kredita, da se začne z obrambnimi deli na tem kraju.

Nesreče na svatbah

Še celo v naših krajih so ljudje vsaj včasih radi praznovali večje »ohcete« s tem, da so streljali s pištolami v zrak. Kaj šele v južnih, kjer je ljudstvo že iz starih časov vajeno orožja in ga ima nekaj skoro vsaka hiša. Tam ne sme biti svatbe, da ne bi zraven, posebno pa pri svatovskem sprevodu, na vso moč streljali. Pred vojno so streljali navadno s pištolami, ki niso bile toliko nevarne. Med vojno pa so Bolgari in Nemci pobrali prebivalstvu vse staro orožje, sedaj pa so si ga ljudje nadomestili s karabinkami in revolverji. Celo z dinamitom streljajo ponekod pri slovesnostih. Ni čuda, da se zgodi pri teh svatbah vse polno nesreč. Kar o treh večjih nesrečah poročajo sedaj iz Srbije, ki so se pripetile istega dne — v nedeljo — na svatbah. Ker se tudi v srbskih krajih pri svatbah mnogo pije, so svatje navadno pri ravnanju z orožjem malo neprevidni in je glavni krivec skoro vseh teh nesreč nazadnje le alkohol.

V mestecu Vručani v Srbiji je ženil kmet Milan Radojčić svojega sina. Svat Dragoslav Bojović je držal v roki napet revolver, da bi ustrelil v zrak. Strel naj bi naznanil, da vodijo nevesto iz domače hiše. Ali strel je prestrelil ženinovega brata Ljubinka Radojičića levo roko ter se je krogla zarila v prsa svatu Dragiču Beskoviću. Dragić je padel, mesto veselja pa je na svatbi nastal jok in potrtost. Ranjeni Dragić je bil prepeljan v bolnišnico, kjer so mu zdravniki izvlekli kroglo iz prsi. Zdravniki so mnenja, da bo ranjeni še ozdravel.

Še hujša nesreča se je pripetila na neki svatbi v vasi Velesinu pri Gornjem Milanovcu. Železniški delavec Stanimir Petrović je želel, da bi bilo na svatbi še bolj veselo, kakor je bilo. Zažgal je dinamitno patrono, ali vžigalna vrv je bila prekratka in ko je dinamit eksplodiral, mu je odneslo desno roko do komolca. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer so mu roko odrezali.

V mestu Uroševcu se je v nedeljo dopoldne pripravljal občinski pisar Svetislav Mitrović, da gre na neko svatbo. Seboj je hotel vzeti še puško in jo je zato dal slugi, naj mu jo očisti. Puška je bila nabita, sluga pa za to ni vedel. Pri čiščenju se je puška sprožila in krogla je zadela Svetislava v hrbet. Zdravniška pomoč, ki je bila takoj na mestu, je bila zaman. Nesrečni Mitrović je črez nekaj minut umrl.

Letalska nesreča v Mariboru

Razbiti ostanki letala, ki je ponesrečilo v nedeljo 17. novembra na mariborskem trgu

OB DEZJU, VETRU IN SNEGU

NIVEA-CREME

Veter in slabo vreme, mrzlota in vlažnost odvzemajo Vaši koži trajno za kožo važne hranilne sestavine in pospešuje s tem prerano nagubanost obraza. Vaša koža pa potrebuje svežega zraka. Tu Vas varuje NIVEA-CREME pred neugodnimi vremenskimi vplivi. Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. — Ta obvaruje nežno kožno stanice osušenja in preprečí nastajanje gub in rug. Doze po 8'—, 5'—, 10'— in 22'— D. Tube po 9'— in 14'— D. NIVEA-CREME pronikne v kožo in ne ostavlja bleska.

Odpr. skladišče: Maribor, Meljska c. 56.

Koledar

Sreda, 20. novembra: Feliks Val., spokornik.

Osebne vesti

= **Časlni občan.** Iz Rečice ob Savinji. Tukajšnji občinski odbor je v svoji seji dne 17. novembra izvolil g. Melhijorja Zorka, župnika v Spodnji Polskavi, za častnega občana zaradi zaslug, ki si jih je stekel na zadružnem delovanju. Pred 30 leti je kot tedanji rečički kaplan ustanovil v Rečici kmetijsko društvo in hranilnico, ki sta obe društvi danes ponos gornje-savinjske doline in na prvem mestu G. župniku pa naše častitke.

= **Odlikovan umetnik.** Ob priliki svojega umetniškega jubileja je bil naš operni pevec g. Leop. Kovač odlikovan z redom sv. Save IV. vrste radi zaslug za umetnost. Priljubljenemu umetniku iskreno častitamo!

= **Promocija.** Za doktorja vsega zdravilstva je bil promoviran na dunajski univerzi g. Dušan Seber iz Postojne. Čestitamo!

= **Iz vojaške službe.** Z naredbo ministra vojske in mornarice so odrejeni po službeni potrebi za poveljnika 1. bat. 1. divizijona drinske topniške brigade topn. kap. II. razr. Bruno Auman; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. bat. 2. div. potijske topn. brigade topn. poročnik Bogomir Pukmajster; za vršilca dolžnosti poveljnika 3. bat. 4. div. moravske topn. brigade topn. poročnik Slavko Grum; za vršilca dolžnosti poveljnika 2. bat. 1. div. zetske topn. brigade topn. poročnik Franjo Tršar; za vršilca dolžnosti poveljnika 2. bat. 1. div. savske topn. brigade topn. poročnik Ivan Brajdič; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. bat. 5. div. bosenske topn. brigade topn. poročnik Rudolf Šteger; za vršilca dolžnosti poveljnika 2. bat. 4. div. topn. polka I. armijske oblasti topn. poročnik Danilo Trampuž; za vršilca dolžnosti poveljnika 11. čete 1. polka trdnjavskega topništva topn. poročnik Vl. Perič; za vršilca dolžnosti poveljnika borbenega čolna »Uskok« poročnik bojnega broda II. razr. Oskar Jeglič; na službo v strojno šolo mornarice poročnik bojnega broda I. razr. Baltazar Kovaček; na službo v mornariško opazovalno poveljstvo poročnik bojnega broda I. razr. Vladimir Andol šek; na službo na kr. podmornico »Hrabri« poročnik fregate Josip Saksida; na službo na kr. podmornico »Smeli« poročnik bojnega broda I. razr. Božo Martinec, poročnik bojnega broda II. razr. Hinko Draksler, morn.-tehn. kap. I. razr. Franjo Dobrila in inženjer poročnik Milan Špicer; na službo na kr. podmornico »Osvetnik« poročnik bojnega broda I. razr. Mirko Plajvajs, poročnik fregate Fran Flegö, morn.-tehn. kap. II. razr. Bernard Šušteršič in inženjer poročnik Josip Šretner in na službo na kr. torpiljarko »T 6« morn.-tehn. kap. II. razr. Ivan Papulič.

Novi grobovi

† Nagloma je umrl 18. t. m. zvečer g. Jože Jesih, gostilničar in mesar v Medvodah. Zadela ga je srčna kap na trgovski poti v Jaski na Hrvaškem.

Mala kronika

★ **Orožniškim upokojencem,** in sicer tistim, ki so bili upokojeni od leta 1919. do 1922., v vednost in ravnanje: Ker so vsi te vrste upokojenci prejemali plače v dinarjih, upokojeni so pa bili v kronah, se jim je zgodila krivica. Ta krivica je bila narejena od strani orožniškega polka in je na razne prošnje končno ministrstvo za notranje zadeve z znano naredbo iz leta 1926. odredilo, naj se ta krivica popravi. Ko je bilo veliko županstvo za ureditev te upokojitve pooblaščeno, so se tam izdelali novi dekreti. Ker pa posameznikom glavna kontrola teh dekretov ni potrdila, so nastale tožbe pri državnem svetu. Posledica tega je bila, da se je nekaterim krivica popravila od dneva upokojitve, drugim od časa izstave novega dekreta, tretjim sploh nič, in dobivajo še danes pokojnino v kronah, četrtim se od strani glavne kontrole odbija pravica na vojna leta, akoravno uživajo to boniteto vsi drugi vojaški in civilni državni upokojenci itd. itd. Sploh je med upokojenci te vrste zmeda, kakoršne ni pri nobeni drugi vrsti upokojencev. Vsi v to kategorijo spadajoči upokojenci so naprošeni, da sporočijo društvu orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani, kaj so posamezniki ukrenili in kaj so do danes dosegli. Vse to pa s točnimi podatki prejetih sklepov in razsodb. Dotični, ki imajo še nerešene in sporne slučaje, naj tudi navedejo, ali so pripravljeni prispevati za stroške, ki bi nastali po pravnem postopanju za dosego samo tega, kar posameznikom po točnih zakonskih določilih tudi pripada. Po teh zbranih podatkih bo društvo poseglo po nadaljnih informacijah za dosego konca te zmede in posameznike obvestilo.

★ **Imenik glavnih ter nadomestnih porotnikov,** ki so poklicani sodelovati pri glavnih razpravah četrtega porotnega zasedanja v letu 1929., ki prične dne 2 decembra 1929: Umnik Anton, posestnik, Šenčur 20 pri Kranju; Urbas Anton, posestnik, Planina 180, Logatec; Hrastelj Ivan, pos., Selo 4, Litija; Caserman Ivan, pos. in trg., Vrhnika 274, Ljubljana; Matičič Franc, tovarnar, Laze 59, Logatec; Guzelj Jožef, posestnik, Škofja Loka; Papler Franc, pos. in gostil., Sp. Besnica 25, Kranj; Sušnik Franc, posestnik, Sp. Bela 3, Kranj; Kmetič, Andrej, pos. in gostilničar, Kranj 148; Svete Anton, posestnik, Tomišelj 17, Ljubljana; Kunšelj Ignacij, pos. in gostilničar, Vrhnika 18, Ljubljana; Svet Ivan, gostilničar, Begunje 49, Logatec; Tičar Ignacij, posestnik, Litija 30; Rančigaj Robert, posestnik in trgovec, Toplice 37, Litija; Musar Viktor, kmetovalec, Avsiše 10, Radovljica; Koncilja Franc, posestnik, Kresnice 19, Litija; Turšič Ivan, posestnik in trgovec, Dražica 4, Ljubljana; Ambrožič Vinko, posestnik in trgovec, Gorenja vas 2, Logatec; Košir Josip, posestnik, Škofja Loka; Suštar Jernej, pos., Sp. Zadobrova 22, Ljubljana; Bohinc Ivan, posestnik, Mišače 1, Radovljica; Mlakar Janko, posestnik, Rakek 77, Logatec; Škerlj Andrej, posest., Poljane 10, Ljubljana; Kristan Ivan, posestnik, Hlebce 17, Radovljica; Škrjanc Ivan, posestnik, Zg. Ribče 21, Litija; Selšek Peter, posestnik, Kamnica 13, Ljubljana; Arhar Ivan, posestnik in mizar, Št. Vid pri Ljubljani; Pečkaj Anton, posestnik, Čevica 9, Logatec; Molk Alojzij, posestnik in mizar, Gor. Logatec 15, Logatec; Šmon Franc, posestnik in trgovec, Rodica 1, Kamnik; Likar Ludvik, podpregl. v pok., Unec 49, Logatec; Brtoncelj Mihael, pos., Kropa 32, Radovljica; Širca Franc, posestnik, Planina 14, Logatec; Kokl Matija, posestnik in trgovec, Kranj 43; Kokalj Franc, posestnik, Hrib 40, Litija; Simončič Franc, posestnik, Litija 43. — Nadomestni porotniki: Banko Ignacij, posestnik in gostilničar, Kette-Murnova 3, Ljubljana; Krapež Milko, posestnik in urar, Večna pot 2, Ljubljana; Strojanšek Ivan, trgovec, Gosposka ulica št. 9, Ljubljana; Pavlin Franc, trgovec, Gradišče 5, Ljubljana; Sever Makso, posestnik in trgovec, Gosposvetska cesta 5, Ljubljana; Podlogar Vekoslav, posestnik in trgovec, Florjanska ulica 22, Ljubljana; Pogačnik Josip, trgovec, Kralja Petra trg 8, Ljubljana; Kačar Karol, pos. in zeljar, Cerkvena ulica 17, Ljubljana.

★ **Orjaška repa.** Iz Sv. Miklavža pri Ormožu nam pišejo: V dneh velike suše je vsakdo mislil, da repa niti vzkliti ne bo mogla, kljub temu pa že dolgo vrsto let ni bilo toliko in tako debele repe. Nekatere prav debele eksemplarje so iz radovednosti stehtali in so tehtali po 5—6 kg. Take repe niti starejši ljudje niso videli.

★ **Nov zimovnik na Donavi.** Velike lanske katastrofe na Savi in Donavi so pospešile vprašanje zimovnikov za rečno ladjevje. Letos je prometno ministrstvo pričelo zidati ogromen zimovnik na Donavi, 14 km daleč od Smedereva. Kraj za ta zimovnik se nahaja med nekim otokom in banatsko obalo Donave, pod vasjo Ivanovim. Dolžina tega zimovnika bo znašala pet kilometrov, širina pa 200 m. V njem bo moglo prezimiti vse donavsko trgovsko ladjevje. To bo eden največjih zimovnikov v Jugoslaviji. Da bi zimovnik odgovarjal svojemu namenu, grade na zapadni strani, med obalo in otokom velik kamenit nasip. Kamenje dovažajo z vagoni iz kamnolomov v okolici Niša, od Smedereva dalje pa ga vozijo vlačilci na kraj sam. Za zgradbo tega zimovnika bodo potrebovali 400 vagonov kamenja. Ko bo nasip dovršen, ga bodo zavarovali z betonom.

★ **Regulacija Save od Krškega do Rugvice.** Na zadnji seji občinskega industrijskega odseka v Zagrebu je bil sprejet predlog, da naj zagrebška mestna občina prevzame pobudo za regulacijo Save od Krškega do Rugvice. Predlog naglaša, kako velikega gospodarskega pomena je plovnost Save; regulacija je v tehničnem in finančnem pogledu izvršljiva.

★ **Velikomestna morala.** V Zagrebu je 30-letni delavec Josip Selič po kratkem zakonu odstopil svojo ženo Josipino tramvajskemu sprevodniku Milanu Koriču. Pismeno se je obvezal, da se trajno odreka žene in so pogodbo vsi trije veselo zalili na obilem gostovanju. Čez nekaj mesecev se je pa Josipina priležnika naveličala in z možem sta ga neko noč vrgla na cesto. Korič je dvojico ovadil, da sta ga hotela ubiti.

★ **Italijanska torpedovka v Cavtatu.** V cavtatski luki se je zadnje dni mudila italijanska torpedovka, ki je 17. t. m. zopet odplula. Naslednji dan se je oglasil na županstvu italijanski konzul in pojasnil, zakaj se je ladja mudila v luki. Vzrok da je bilo slabo vreme.

★ **Kuplete za en glas s klavirjem ali harmonijem,** zl. A. Grum, priporoča Jugoslovanska knjigarna našim odrom. I. Kranjske šege in navade, 6 Din; II. Učeni Mihec, slabi časi, 8 Din; III. Nezadovoljnež to za ves užitek ni, 8 Din; IV. Deset kupletov za en glas s klavirjem, 26 Din.

★ **Prijava dohodkov od zgradb (zgradarina).** Glasom razglasa davčne uprave se vlagajo prijave za odmero tega davka **od 20. novembra do 20. decembra t. l.** Kdor zamudi rok za vlaganje, plača kazen. Tiskovine tma v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, kjer se dobe tudi druge davčne tiskovine. Obrazec prijave stane 1 Din. Seznam vseh davčnih tiskovin se dobi v knjigarni brezplačno.

*

★ **V gledališču in na koncertu** Vas varujejo zelo neprijetnega pokašljevanja okusne Anacot-pastilje.

★ **Na številna vprašanja,** ki nam dnevno dohajajo, sporočamo, da lahko vsakdo prejema naš mesečnik zastonj, kdor pije žiko. Poslati mora svoj točni naslov na: Pražarna žika, Ljubljana-Vič. — Prihodnja številka izide 1. decembra.

★ **Gospodinje** Vaše perilo pere, posuši, monga ali lika tovarna **Jos. Reich**

★ **Varstvo proti prenosu** nalezljivih bolezni dihalnih organov zagotove okusne Anacot-pastilje.

★ **Klobuke** barva, čisti, lika, preoblikuje Mirko Bogataj, Ljubljana, Stari trg 14.

★ **Rezanje kurjih očes** in v meso vraslih nohtov radikalno in brez bolečin v kopališču hotela »Slon« dnevno (razen ponedeljka) od 8. do 19. ure (blagajna odprta do 18.30).

Pediker Dekanić Ivan javlja, da se nahaja v kopališču hotela »Slon« cenj. občinstvu na razpolago.

Hipohonder star nekdaj
piti začne »Buddha«-čaj.
Glej, že kratek čas na to
vedro sije mu oko!
Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva 3.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: »Grob neznanega vojaka«.
Opera: »Onjegin«. Red B.
Kino Ljubljanski dvor: »Slon Nuri«.
Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

*

⊙ **Vreme v Ljubljani** je bilo včeraj ves dan vedro in le deloma oblačno. Ozračje se je ohladilo še bolj, ker je pihal severovzhodnik. Jutranja temperatura je znašala 2.8° C, čez dan 8.2° C. Barometer 766.9.

⊙ **Motorno kolo je cilj in hrepenenje** sodobne mladine. Lastniki tega vozila v kratkih urah prevozijo pokrajine, dežele, rekel bi hribe in doline. Prosvetna zveza upošteva to panogo modernega sporta in je vse d tega dala na program VII. prosvetnega večera predavanje z naslovom »Z motorjem iz Ljubljane v Rim in iz Rima preko Tirolske, Solnograške v Prago.« To turo sta letošnje poletje napravila dva mlada sportnika dr. Aleš Stanovnik in dr. Tomaž Furlan. S seboj sta prinesla mnogo krasnih naravnih posnetkov iz Umbrije, iz Tirolskih prelazov, **vozila sta na visoke ture, od koder sta splezala na** sosedne snežnike in ledenike. Predavanje, ki ga bo imel dr. Aleš Stanovnik, bo torej bogato ilustrirano s krasnimi skioptičnimi sinkami. Vsi sportni krogi se vljudno vabijo, da se tega prosvetnega večera udeleže, ki bo v petek ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5. Cene rezervirani 5, sedeži 3, stojišča 2 Din.

⊙ **Pogreb g. Matije Dolničarja** bo danes ob ¼4 popoldne s Sv. Petra ceste št. 66.

⊙ **Ograja na Iženski cesti** nasproti botaničnemu vrtu je silno potrebna. Zadnje dni se je voznik ognil avtomobilu pa zavozil nekoliko preveč v stran ter smuknil v nižino. Sreča, da je bil voz prazen in da se ni nič strlo. Kaj bi bilo, ko bi bil voz obložen? Zvečer, ko je slaba razsvetljava, se prav lahko kdo prekucne v jarek. Najbolj nevarno je pa pozimi, ko se radi snega meja med cesto in jarkom ne razloči. Zato prosimo, da bi mestni magistrat dal napraviti ograjo, ki bi nas rešila te nevarnosti.

⊙ **Pismo cestarjem v Ljubljani.** Ljubi cestarji! Bodite tako prijazni in skrbite, da bo voznik nastrgano blato kmalu, ko ga nastrgate ob kraju ceste, odpeljal, ne pa več dni pustil, da ljudje, ko se umikajo, stopajo vanj in v njem puščajo svoje galoše, če ne celo čevlje. Verjemite, da to ni posebna zabava. Pa srečno!

⊙ **Še enkrat in zadnjič javlja Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk, da je nocoj in vsako sredo od 7 do 9 v Alojzijevišču na Poljanski cesti tečaj za ročna dela. Pouk zastonj, plačajo se le stroški za luč. Gospodične, ki žele izpopolniti šolsko znanje, vljudno vabljene.**

⊙ **Pri Javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 1. januarja 1929 do 16. novembra 1929 iskalo dela 6229 moških, 1298 žensk, skupaj 7527 brezposelnih. Prostih mest je bilo 6155 moških, 758 žensk, skupaj 6913. Posredovanj se je izvršilo 3171 moških, 532 žensk, skupaj 3703. Odpotovalo je 1811 moških, 67 žensk, skupaj 1878. Odpadlo je 666 moških, 414 žensk, skupaj 1080. Dne 16. novembra 1929 se nahaja v evidenci 581 moških, 285 žensk, skupaj 866 brezposelnih. **Delo je na razpolago, moškim:** 7 hlapcem, 6 mizarjem, 25 čevljarjem, 1 kleparju, 5 navadnim delavcem, 50 tesačem, 35 rudarjem, 1 krojaškemu pomočniku, 3 pleskarjem, 1 mesarju, 3 elektromonterjem, 1 zlatarskemu pomočniku, 1 urarju, 1 mojstru za izdelovanje bonbonov, 2 črkoslikarjem, 1 dežnikarju, 1 pekovskemu delovodji, 1 pekovskemu pomočniku, 4 zidarjem, 1 graverju, 13 vajencem. **Ženskam:** 2 pisarniškim praktikantinjam, 1 dežnikarici, 4 šiviljam perila, 1 pletilki, 1 sobarici, 7 služkinjam, 3 vajenkam.

⊙ **Pustolovec ali poštenjak?** Zadnje čase so pričele po litijski okolici krožiti vesti, ki so zašle celo v časopisje, da hodi po vaseh okrog Litije neki mlad moški in ponuja na prodaj nekake inhalacijske aparate proti tuberkulozi. Ta človek se je baje izdajal za zdravnika ter oblastnega higijenskega inspektorja, da so ljudje raje naročali njegove aparate. Na podlagi poročila v nekem ljubljanskem listu je nekdo res ovadil bivšega jurista, sedanjega potnika za drogerijske predmete, češ, da je ta tisti goljuf z inhalacijskimi aparati. Policija je Č prijela in včeraj popoldne zaslišala. Mož pa se na vse kriplje oteplje očitka goljufije in trdi, da je pri svojih kupčijah bil vedno pošten. Za zdravnika in za oblastnega inspektorja pa, da se ni nikoli izdajal, le ljudem je govoril, da so njegovi aparati zdravniško in oblastno priporočeni. Zdi se, da res ne gre za kako goljufijo, temveč le za pretirano reklamo, ki nima seveda nič opraviti s kriminalom. Za vsak slučaj pa je policija moža le pridržala, da se podrobnejše informira kaj je na vsej stvari.

⊙ **Polenovka namočena** se dobi vsaki petek pri I. Buzolini, Lingarjeva ulica.

⊙ **Luka Menard,** import čaja, skladišča se nahajajo Celovška cesta 14 (prej svečarna Kopač).

Maribor

□ **Računovodstvo bivše oblastne samouprave zaključi** z jutrajšnjim dnem svoje poslovanje in se v petek preseli v Ljubljano. Uradništvu, ki odhaja v Ljubljano in ki si je steklo tekom svojega bivanja v vseh tukajšnjih družabnih krogih splošno priljubljenost in spoštovanje, želimo na novem mestu kar najlepših uspehov ter istih dokazov in ljubezni do dela, o čemer smo imeli v Mariboru toliko prilike prepričati se.

□ **V Maribor** sta prispela včeraj s popoldanskim brzovlakom prof. dr. Radojičič, šef internega oddelka na zagrebški kliniki in dr. Botteri, znani zagrebški specijalist za očesne bolezni. Bila sta v tukajšnji bolnici, kjer sta izvršila pregled nad dr. Šestanom in pilotom Müllerjem. Zdravstveno stanje dr. Šestana je zelo resno; obstoja nevarnost, da

Danes velika prem jera filma z indijske džungle!

SLON NURI

je največji humorist in prevzetnež, ki se vmešava mnogokrat tudi tam, kjer ga ni treba. Navajen je k alkoholu in ga zato prav po človesko polomi. Smeh! Smeh!

Ob 4., ¼7., ½8. in 9. uri.

Kino dvor. Tel. 2730.

Ljudska samopomoč v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ 53.000 Din na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

Fr. Jaklič:

V poprevratnih dneh

(Iz knjige: »Agrarna reforma.«)

Tiste dni so bile preplavile svet strašne množine papirja, kateremu so ljudje rekli denar. Verižilo se je tiste dni z ugrabljenim blagom, z živili, tobakom, petrolejem, vžigalicami, blagom za obleko in z vsemi mogočimi rečmi, na debelo in na drobno. Kdor je le gibal in se mu je ljubilo prenašati nahrbtnike in zavoje, je dobil tistega papirja, kolikor je le hotel. In kadar je dosti denarja med ljudmi, tedaj so polne pivnice in gostilne, tedaj teče vino in druge pijače in zato so takrat pili, kakor še nikoli, kar pomni sedanji rod. Pili so tako, da so ga imeli polne glave, da jim je pijača zanašala noge in glavo, da so izgubili oblast nad jezikom in se jim je utapljal jezik v alkoholni povodnji.

V pivnicah se je tedaj razlegala svobodna beseda, kvante in kletve; toda ne tiste skromne domorodke, ki životarijo na naših tleh, temveč tiste bohotne, ki se razraščajo v solnčnem podnebju Italije in kažejo roge Vladarju sveta in njegovi družini. Tiste drzne kvante, ki prebivajo v vojnih taboriščih, po kasarnah in njihovih kantinah, kjer jih je zamislil nemški »feldvebel« in so jih papricirali polteni sinovi ogrskih planjav ter za njimi prežvekali vojniki vseh slovanskih rodov.

Vmes so pa pronicale nove misli in načrti, ki so jih videli porajati se v Rusiji, ki so si jih zamislili med zmrzovanjem in stradanjem v ujetniških taborih širom vojskujoče se Evrope, prevratne misli, ki so jim vznikle v jarkih in okopih, izpostavljeni bobnečemu ognju. Tu so videli, kako je strašna smrt gospodarila okrog njih in so padali tovariši, ljudje, umorjeni od ljudi, ki so bili kakor sami najnesrečnejši sužnji mogotcev sveta, ki so na ta način ustrezali svojim nagonom in zasledovali namene, ki so bili njim čisto tuji.

Sovraštvo so takrat vsrkavali in nepopisen srd jim je polnil srca, da je njihova duša s studom in zaničevanjem, sovraštvom in jezo gledala pravni red, ki je povzročal konečno strašno ljudsko klanje.

»Uničiti tak red! Zdrobiti vse!«

O, kolikrat jih je navdajala taka misel, kako jim je ugajala, kako jih je grela!

»Oprostiti se!«

Vsem, ki so jih gnali v klavnico, pa tudi onim, ki so vse mirno gledali. Nezaupanje do vseh, ki so bili doma, jim je leglo v dušo.

»Lej, ko si ti stradal in trpel, ko si se valjal v blatu in se skrival pod zemljo, da si si rešil golo življenje, ko si prenašal vse nepopisno gorje vojne, so ti ljudje doma bogateli, se zabavali, živeli udobno in spali na mehkih posteljah.«

Trda je bila beseda, ki je prihajala takrat iz ust vojnikov. Srd je bruhala iz njih in surovost, ki se je bila razmahnila radi alkohola v neskončnost.

»Vse moramo zrobiti!«

Kajpak se je tu in tam oglasil kdo, ki ni soglašal z načrti in mislimi, ki je videl, da se tako še ne bo končala vojna, ki se ni strinjal s prevratnimi idejami, ki je zagovarjal red in postavo.

»Molči, če ne jo dobiš po glavi! Kaj pa ti veš? Ali si bil na fronti?«

In umolknili je moral spričo krvave grožnje, zakaj kretnje, ki so bile združene z grožnjo, so bile kaj silovite.

Tako je skoraj prevladalo javno mnenje, ki je bilo odmev ruske revolucije in duševnega razpoloženja onih, ki so bili brezpravni vsa dolga vojna leta.

Na Polici je bilo najživahnejše in dostikrat tudi nadvse burno v gostilni »Pri frdamani Mici«, katero ime je bila profitirala tekom vojne, ko je imela moža v vojni in potem v ujetništvu — Bog ve kje v brezmejni Sibiriji. Da pa ne bo čitatelj brez potrebe mislil na pekel, se bo pisatelj v povesti držal starega, častitljivega, predvojnega imena »Pri široki Mici«, katero so bili zdeli ljudje, cikajoči na razmerje njenega obilega telesa, ki je potem, ko je nehalo rasti, lezlo na široko.

»Pri široki Mici« na Polici je bila tedaj največja stečna vseh Poličanov, ki so imeli denar in žejo, ki so bili željni novic, ki so tiste dni vršale po vsem svetu, ki so imeli neugnano slast pogovarjati se, pogospodariti, v nič devati oblasti in oblastnike, zabavljati vsemu svetu. Tiste dni nismo več imeli cesarja, pa tudi kralja še nismo imeli, zato ni bilo nespoštljivega govorjenja o njih, ker je bilo nepotrebno, s tem večjo vnemo so pa udarjali po oblastnikih, po voditeljih, od mežnarja in občinskega sluge navzgor, vsi pa naj so bili v vrsti cerkvene ali svetne oblasti ali sodišča zlasti pa še narodovi voditelji so bili sami ničvredneži, sleparji, ljudski izkoriščevavci in grdi sebičneži, ki so skrbeli samo zase in so krivi vse nesreče in grozne zmede.

»Po njih! Nikogar nečemo! Nikogar ne potrebujemo! Ni cesarja, pa tudi nobene oblasti ni več!«

In zgodilo se je tiste dni večkrat tudi »Pri široki Mici«, kakor še marsikje na širnem svetu, da niso tolkli s pestmi samo po mizah in na ta način delali pot svojemu prepričanju in svojim nazorom, temveč so tolkli s pestmi tudi po glavah.

Kadar so šli v drobno stoli in steklenice je kajpada Mica klicala oblast na pomoč.

»Po žandarje! Vse mi bodo razbili! Pomagajte!«

Toda tudi ta oblast je bila tiste dni slepa in gluha in nikdar ni slišala klicanja na pomaganje in se je rada ognila ljudskih metežev. Zastonj je klicala Mica oblast na pomoč. Orožnikov ni bilo nikdar, kadar bi jih bila Mica potrebovala, čeravno so imeli svoj stan skoro pred njenim nosom.

Sama je morala pomirjevati razprte goste, z lasnimi rokami jih je trgala narazen, ko so se držali kakor razdraženi raki in ob njenem obilnem životu so se odbijali naskoki srditih nasprotnikov, ko se je zagnala med nje, da jih je ločila in pomirila.

(Dalje.)

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem ker

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus, oprošča otroka in starše razvnih neprijetnosti ribjega olja.
Dobiva se v vseh lekarnah.

pride ob vid, razentega pa je zadobil pri nedeljski letalski nesreči težke notranje poškodbe. Pilot Hans Müller pa je dobre volje in jedva čaka, kdaj pojde zopet v — zračne višave.

☐ **Z Ljudskega odra.** Radi nenadne premestitve nekaterih članov v Ljubljano se nameravana ponovitev Molierovega »Skopuha«, ki bi se imela vršiti prihodnjo nedeljo, do nadaljnega odloži. Jutri ob 20. uri odhajajočim članom na čast poslovilni večer na Koroški cesti 1.

☐ **O razvoju zimskega športa** drugod in zlasti pri nas je predaval v ponedeljek zvečer v Zadružni gospodarski banki dr. Tuma. Predavanje so pojasnjevale lepe skioptične slike naših obmejnih planin. Dvorano so mariborski planinci, zlasti dijaki, čisto napolnili. Bil je lep planinski večer.

☐ **Tretjeredna skupščina duhovnikov** ima mesečni sestanek jutri, dne 21. t. m., ob pol 16. uri. Na sporedu važen razgovor o »Vestniku«.

☐ **Električna sila iz Avstrije.** V Cirknici ter sosednjih občinah nad Mariborom se je ustanovila preteklo nedeljo nova električna zadruga, ki bo na sličen način kakor šentiljska občina skušala dobiti ceno električno silo iz Avstrije. Tvrdka, ki dobavlja iz Spielfelda električno silo v obmejni Št. Ilj, je ponudila po mnogo nižjih cenah in pogojih nego lalska elektrarna. Za načelnika nove električne zadruge je bil soglasno izvoljen Ivan Može, veleposestnik na Repnikovem v Cirknici.

☐ **Vrane je kanil streljati** 31-letni dninar Ivan Cafuta iz Trčove pri sv. Petru. Pri tem se mu je puška nenadoma sprožila ter mu je strel prizadejal poškodbe na levi roki. Leči se v tukajšnji bolnici.

☐ **Kri...** V Framu so se fantje spopadli in premikastili do krvi; zabliskali so noži v neki tamošnji gostilni, skozi noč so odjeknili številni streli iz samokresov. Ranjencev je zelo veliko; nahajajo se pa vsi v domači oskrbi razen 21-letnega posestniškega sina Jožefa Napasta iz Ranč, ki je dobil strel v gornji del desne roke, v levo roko pa bodljaj. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnico.

☐ **Slika brezposelnosti.** Od 10. do 16. t. m. je iskalo dela pri tukajšnji Borzi dela 240 oseb; 108 službenih mest je bilo prostih; delo je dobilo 61 moških in 43 ženskih, odpotovalo jih je 92, odpadlo pa 45. V evidenci je ostalo koncem tedna 514 oseb.

☐ **Staro avstrijsko himno** je odpeval v žlahtnosti vinskega razpoloženja in odmrlih spominov bolj za »hec« in šalo Francl S. Organi javnega reda pa »heca« ne poznajo; na to ubogi Francl sploh ni mislil. Zato bo nekaj dni jedel iz ričetovega kotla pri — »Grafu«.

☐ **Maša zadušnica** v spomin žrtev svetovne vojne ter umrlih članov tukajšn. Združenja vojnih invalidov bo jutri ob 9. dopoldne v tukajšnji stolnici. Javnost se vabi k blagohotni udeležbi, posebno pa svojci padlih ter umrlih članov Združenja vojnih invalidov.

☐ **Gradnjo novih zasilnih stanovanj** predlaga mestno upraviteljstvo. O zadevi bo sklepal občinski svet na svoji jutrišnji seji. Kakor znano, je mestna občina zgradila v letošnji in lanski gradbeni sezoni 96 zasilnih stanovanj.

☐ **10-letnico svojega obstoja** obhaja v nedeljo dekliška organizacija »Mladenka« na učiteljišču čč. šolskih sester. Proslava 10-letnice se bo izvršila na zelo slovesen način. Ob 9. dopoldne je sv. maša za umrle članice; po maši se vrši v dvorani slavnostno zborovanje, na katerem govore ustanovatelji organizacije (dr Jeraj). Na sporedu so tudi razne deklamacijske točke in venček narodnih pesmi. Popoldne ob 15. uri se istotam vrši akademija. Na sporedu so sledeče točke: 1. Pozdravni govor; 2. Fr. Ačko: Klic (pojo članice); 3. J. Pogačnik: Domača zemlja; 4. S. Sardenko: Nova mladost (dramatska slika). Med odmori glasbene točke. Vstopnina 10, 8, 6 in 2 Din. Prijatelji mladine, zlasti pa bivše članice se k proslavi desetletnice »Mladenke« najiskreneje vabijo.

☐ **Mohorjeve knjige** za frančiškansko župnijo so prispele. Dobe se pri vratarju.

☐ **Radi detomora** se bo zagovarjala dne 3. decembra pred mariborsko poroto Apolonija Jakopanec.

☐ **Na novem pokopališču** župnije Matere milosti v Pobrežju bodo začeli v mislu tozadevnega dogovora med župnim uradom in mestnim pogrebnim zavodom pokopavati s pričetkom cerkvenega Novega leta t. j. na prvo adventno nedeljo 1. decembra t. l. Dotlej se bodo izvršila tudi še nekatera zaključna pripravljalna dela na novem cerkvenem pokopališču.

Celje

G. kaplan Anton Lasbacher si je pretekli teden, ko je obiskal svojega brata župnika pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah, zlomil desno nogo v členku. Spodrsnilo mu je na blatni cementni plošči na dvorišču bolfenskega župnišča. Prvo pomoč je ponesrečenemu gospodu nudil šentjenartski zdravnik g. dr. Kramberger, ki ga je tudi prepeljal v mariborsko javno bolnišnico, kjer se sedaj leči. Priljubljenemu gospodu in popularnemu duhovniku želimo čimprejšnjega okrevanja.

Člani Vincencijeve konference imajo drevi ob navadni uri in v običajnem lokalu zelo važno sejo. Pridejo naj polnoštevilno.

Naše dijaštvo

Na rednem letnem občnem zboru Slovenske dijaške zveze dne 17. novembra t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: Bojc Etbin, cand. phil., preds.; Potokar Mirko, cand. iur., I. podpreds.; Jug Stanko, stud. phil., II. podpreds.; Lavrič Bogomila, stud. paedag.; Novak Vilko, stud. phil., tajnik; Kužnik Henrik, stud. iur., blagajnik; Kuret Niko, cand. phil., referent za inozemstvo; Bojc Vilko, stud. iur., urednik glasila; revizorji: Hribovšek Anton, cand. iur., Kos Jože, cand. phil., Povšič Jože, cand. phil.

Krščansko-socialni akademski klub »Borba« je na rednem občnem zboru, dne 15. nov. 1929 izvolil naslednji odbor: predsednik: Satler Franjo, cand. iur.; podpredsednik: Irgolič Tone, stud. phil., tajnik: Maučec Matija, stud. phil.; blagajnik: Kralj Lado, stud phil.; revizorji: Kos Jožef, cand. phil.; Bojc Vilko, stud. iur. in Kuret Niko, cand. phil. — Prosimo, da ga vzamejo vsa zainteresirana društva na znanje.

Poizvedovanja

Pred Sv. Petra cerkvijo je bila najdena ženska zlata urica. Dobi se na Sv. Petra c. št. 65-I. desno.

Našla se je železniška legitimacija, glaseča se na ime Jernej Pušavec. Lastnik naj se javi upravi našega lista.

Našel se je včeraj zjutraj na Sv. Petra cesti šal. Dobi se v strojni stavnici Jugoslovan tiskarne III. nadstr. (pri Sparovcu) vsak večer od 5 dalje.

Občni zbor Plavalne zveze

V nedeljo se je vršil v Belgradu občni zbor Plavalne zveze. Kot vse ostale zveze, tako se je tudi plavalna zveza v preteklem letu morala boriti za gmotno pomoč. Tudi tej zvezi se je predvsem očitalo, da ni znala zainteresirati državne oblasti za plavalni sport. Zato tudi država ni dala denarne pomoči. Veliko kritike je bilo tudi radi slabih tajnikov. (Kaj bo šele, ako pride J. N. S. v Belgrad?) Napravljenih je bilo tudi več sklepov, ki se bavijo s programom za prihodnje leto. Najzanimivejši sklep je ta, da se bodo vršila državna prvenstva ločeno, in sicer posebna juniorska in posebna seniorska tekmovanja. Juniorsko državno prvenstvo se bo vršilo v dneh 2. in 3. avgusta v Ljubljani, seniorsko pa 15., 16. in 17. avgusta v Dubrovniku. Juniorji tekmujejo v naslednjih panogah: 50 m, 100 m, 4×50 m prosto, 100 m prsno in hrbtno, 3×50 m mešano (prsno, hrbtno, prosto), skoki z deske in stolpa. Poleg tega pa Waterpolo tekme, ki so bile tudi izžrebane. Slovansko plavalno prvenstvo se prihodnje leto ne vrši, nadaljevalo se bo pa v letu 1931 po novih propozicijah.

Sklenjeno je bilo tudi, da se morajo vršiti tekme med podzvezami. Ljubljanska podzveza tekmuje v Ljubljani z zagrebško podzvezo. Načrt za ta tekmovanja in te tekme sploh je predlagal gosp. Sancin.

Sprejeta je bila tudi resolucija, ki v glavnem predlaga, da se po srednjih šolah vpelje pouk v plavanju, dalje za čim ožjo zvezo z državnimi ustanovami.

Izvoljena je bila naslednja nova uprava: predsednik Miloš Radojlović, podpredsednik M. Miodragović in dr. Bukovala, glavni tajnik in g. G. Lukič, tajnik I. Šuste, tehnični referent H. Macanović, blagajnik D. Mirković, odborniki: Živaljević, Ribar, Kolarič, ing. Liler, ing. Šimić, Stefanović, Joksimović (vsi Belgrad), Nardelli (Dubrovnik), Esapovič (Zagreb); Šerić (Split); Sancin (Ljubljana); Žigmond (Sombor).

Poleg tega zborovanja so imeli tudi plavalni sodniki svoje zborovanje.

Zimsko-sportni program mariborskih klubov

Da se nudi prilika za priučitev smučanja, priredi zimsko-sportni odsek SPD Maribor-Ruše več smuških tečajev. Za začetnike se bo vršil tečaj v smučanju pri Mariborski koči od 24. decembra do 1. januarja; nadaljevalni tečaj pa ob istem času pod vodstvom g. Tavčarja iz Ljubljane pri koči na Klopnem vrhu. Vršil pa se bo tudi tečaj za popolnoma izvežbane smučarje, ki pridejo v poštev za uvrstitev v vrsto mednarodnih tekmovalcev, pod vodstvom inž. Hanssena. Ob ugodnih snežnih razmerah se bodo vršili priložnostni tečaji za začetnike, in sicer starejše in deco, tudi v najbližji okolici Maribora. Za začetnike pa bo pri Mariborski koči na Pohorju vsako nedeljo in praznik na razpolago vaditelj zimsko-sportnega odseka SPD. Tečaji bodo dostopni vsakomur.

I. SSK Maribor priredi 5. januarja 1930 sankaško tekmo na progi Ruška koča—Ruše.

Zimsko-sportni odsek SPD priredi 19. januarja smuško tekmo za prvenstvo mariborskega okrožja na Klopnem vrhu.

I. SSK Maribor bo imel 26. januarja smuško tekmo za prvenstvo Maribora pri Ruški koči, v slučaju ugodnejših snežnih prilik pa v bližini Maribora.

Nadalje priredi zimsko-sportni odsek SPD 10. februarja skupinski tek od Ruške koče ter nekaj manjših internih tekem.

Vsekakor bo letošnji zimsko-sportni program naših planincev mnogo boljši od lanskoletnega.

V interesu razvoja zimskega sporta v mariborski oblasti bi bilo, da se v Mariboru ustanovi podzveza zimsko-sportnega saveza, da se rešijo eventuelne sporne zadeve kakor tudi verifikacije itd. že v Mariboru.

*

Gimnastični večeri SK Ilirije. Prvi večer za gospode se vrši v sredo ob 20. uri v telovadnici srednje tehnične šole na Mirju, vhod iz Gorupove ulice. Naprošajo se vsi gg., ki so se dosedaj prijavili, da se zglase v sredo sigurno v zgoraj omenjeni telovadnici. Vse podrobnosti o teh večerih se jim sporoči v telovadnici. Do nadaljnega se sprejemajo še novi gospodje. — Gimnastični večeri za dame se vrše istotam vsak torek od 19. ure dalje. Tudi za te večere se sprejme še nekaj dam. — Tajnik I.

*

Prvenstvo v Nemčiji. Severna Bavarska je z zadnjimi prvenstvenimi tekmami dobila svojega letošnjega prvaka. Sp. V. Fürth je z zmago 1:2 (1:0) nad ASV Nürnberg dosegel 21 točk, kar mu daje jamstvo, da ga ne dohiti noben klub več. Tekmo je obiskalo okoli 7000 ljudi, ki so bili priča, kako je le sreča sama pomagala Sp. V. Fürthu do zmage. Borba je bila ostra in do poslednje sekunde napeta. Z enajstmetrovko si je mogel nemški prvak Sp. V. Fürth zopet zagotoviti svoje prvenstvo v Sev. Bavarski. Drugo mesto je zasedel 1. FC Nürnberg. — V Južni Bavarski pa je postal prvak Bayern München, ki je z zmago 4:0 napram Wacker München dosegel definitivno prvo mesto v prvenstveni tabeli. Na igrišču se je zbralo 9000 ljudi, kar pa ni čuda, kajti tekma je bila derbi prireditev za mesto München.

Iz društvenega življenja

Slov. kat. akad. starešinstvo v Ljubljani ima nocoj 20. nov. t. l. ob pol 21 prijateljski sestanek v Brezalkoholni gostilni, Frančiškanska 2. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Tečaj za kino-operaterje se bo vršil v nedeljo, dne 24. nov. od 9—12 v Prosvetni zvezi. Tečajniki se bodo seznanili z malimi Pathe Baby aparati, potovalnim Kinobox aparatom in z običajnim gledališkim aparatom, katerega si bodo ogledali v kinu »Ljubljanski dvor«. Vsak tečajnik naj prinese s seboj potrdilo od dotičnega prosvetnega društva.

Redni letni občni zbor Slov. kat. prosv. društva Krakovo-Trnovo v Ljubljani se vrši danes, v sredo 20. novembra 1929 ob 8. uri zvečer v društvenem domu, (Karunova ulica 14) z običajnim dnevnim redom. Udeležba obvezna za vse člane — ostali prijatelji prosvete ste vljudno vabljeni. — Odbor.

Odbor T. K. »Skala« poziva svoje člane na redno predavanje dne 21. t. m. ob 20 v klubovem lokalu. Tema predavanja »Terenska orientacija v snegu«.

Četrti družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani je v sredo, dne 20. nov. ob pol 9 zvečer v prostorih restavracije »Zvezde«. Predava vseučiliški profesor gospod ing. Mario Osana o predmetu »Radio in naprave za radio«. Udeležnikom je tako dana redka prilika, poučiti se o tej moderni napravi in čuti izvajanja našega prvovrstnega strokovnjaka na tem polju. Vstop je brezplačen in so gostje dobrodošli.

DEČJI SAPUN
MERIMA 1839

Za strokovno izobrazbo obrtništva

Nova strokovna knjiga zbornice TOI

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani si veliko prizadeva za izobrazbo obrtnikov. Njen obrtni odsek pod spretnim vodstvom načelnika in podpredsednika zbornice g. Ivana Ogrina je dosedaj že veliko storil za povzdigo našega obrtništva, ki ga upravičeno smatra za eno najvažnejših panog produkcije. Zlasti pa skrbi za strokovno izobrazbo obrtnikov.

Dosedaj je izdala zbornica že 4 strokovne knjige za obrtništvo, pred kratkim pa je obogatila našo strokovno literaturo s 5. knjigo: **»Knjigovodstvo za gradbene in instalacijske obrtce«**, ki jo je spisal pokojni profesor g. Henrik Podkrajšek. Znan je, da je ena največjih ovir za povzdigo obrtnika ravno pomanjkanje knnjigovodstva in s tem podlaga za kalkulacije. Gledati pa moramo, da obrtniškemu stanu omogočimo strokovno izobrazbo čim dostopnejšo in gospodarsko udejstvovanje je mogoče le s poznanjem knjigovodstva in s tem kalkulacije.

V knjigi so zbrani pripomočki, katere rabi gradbena in instalacijska stroka za pravilno knjigovodstvo. Uvodoma so podani splošni pojmi o knjigovodstvu, nato pa detajli vseh panog obrtnega knjigovodstva, pri čemur je modernemu tabelarnemu knjigovodstvu posvečeno posebno poglavje. Vrednost knjige povečujejo zgledi in naloge za malo obrt. Nadalje so v knjigi zbrani zgledi za knjigovodstvo za gradbeni, za tesarski, za kamenarski in za elektrotehnični obrt. Pridejanih je knjigi tudi 17 nariskov, ki ponazorujejo vodstvo kalkulacijske knjige in s tem olajšujejo kalkulacijo. Pri sestavi knjige so sodelovali naši praktični strokovnjaki gg. Ivan Ogrin, T. Korn, Ivan Novak, Fran Ravnikar in Tomo Vojnovič. Sodelovanje teh gospodov je garancija, da bo knjiga res služila praktičnim potrebam strok, katerim je namenjena. Sestavljena je tako, da jo morejo uspešno uporabljati mojstri in pomočniki za samoizobrazbo, zlasti pa bo dobro služila kot pomožna učna knjiga učencem obrtnih nadaljevalnih in gradbenih šol. Knjiga je oblastveno odobrena kot učna.

Knjiga obsega poleg načrta 226 strani in stane 45 Din in se naroča pri Zbornici za TOI v Ljubljani. Knjigo, ki zaključuje kot 5. učna knjiga v zbornični založbi zaslužno prizadevanje pokojnega profesorja Podkrajška za povzdigo našega obrta, vsem interesentom toplo priporočamo, obenem pa pozivljamo Zbornico, naj še nadalje dela za obrtniško izobrazbo v začrtanem pravcu, saj je konkurenčni boj v obrtnih strokah vsak dan težji, zlasti še v konkurenco industriji.

Izplačilo upnikov Slovenske banke

Kakor poročajo zagrebški listi, je sedaj urejeno vprašanje poravnalne pristojbine pri Slavenski banki. Zato je sodišče odločilo, da se lahko začne z izplačilom. Pričakovati je že začetkom prihodnjega meseca prvih izplačil. Termin se bo še sporočil.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. novembra 1929 (Vse v milj. Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 8. nov. 1929.) Aktiva: Kot podloga 385.95 (—7.15), posojila: menična 1287.8, lombardna 236.7, skupaj 1524.6 (—45.6), tečajna razlika 1236.2 (—30.5); pasiva: bankovci v obtoku 5652.0 (—155.6), drž. terjatve 160.7 (—22.4), obveznosti: žiro 1064.2, razni računi 130.2, skupaj 1194.5 (+49.7); ostale postavke neizpremenjene.

Prvikrat, odkar se je začela živahnejša izvozna kampanja (od 15. sept. dalje) je devizni zaklad Narodne banke padel in sicer za 37.7 milj. Din. Zmanjšala so se tudi posojila banke in dosledno tudi obtok. Še nadalje pa so narasli žiroračuni.

*

Odsek za rejo kuncev Kmetijske družbe v Ljubljani vabi vse članstvo na I. zborovanje kuncerejcev, ki se vrši v nedeljo dne 24. novembra t. l. ob 10 dopoldne v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani. Ob tej priliki se vrši predavanje: Anatomija kunca in njega bolezni. Predava živinozdravnik g. Ravtar.

Elektrifikacija. Pred par dnevi je razpisala licitacijo za zgradbo centrale občina Prokuplje. Sedaj razpisuje elektrifikacijo vasi tudi Horgoš. V Lipiku so sedaj tudi v mestu izvedli razsvetljavo, dočim je imelo prej elektriko samo kopališče.

Produkcija sladkorja. Mednarodna zveza za sladkorno statistiko objavlja podatke o sladkorni kampanji 1929/30. V Jugoslaviji dela 8 tovaren; na 61.228 ha (+0.5% napram 1928/29) se je pridelalo 1,047.000 ton pese (+21.9), produkcija sladkorja pa je znašala 138.333 ton (+7.4%).

Ladjedelnico v Kraljevici namerava Jadransko-podmorska banka, ki jo je kupila na dražbi, razširiti in sicer skupno z znano angleško ladjedelsko tvrdko Yarrow Co. Ltd v Glasgowu. Kakor poroča »Obzor«, se bo osnovala v to svrho nova družba z deln. glavnico 40.000 funtov (ca 11 milj. Din). S poslovanjem se bo začelo 1930.

Delna ustavitev prometa na Donavi. Vsa naša in inozemska paroplovna društva so ustavila delno prejem blaga v izvoznem in uvoznem prometu. Ostane pa še ves vlačilski promet.

Steg-prioritete se morajo po razsodbi trg. sodišča na Dunaju plačati: za 1 srebrno prioriteto $2^2/_3$ kg finega srebra in za obrestni list $^1/_{15}$ kg finega srebra.

Izkaz večjih trgovcev v Albaniji je interesentom v pisarni Zbornice za TOI med uradnimi urami na vpogled.

Borza

Dne 19. novembra 1929.

DENAR

Tudi danes jebil devizni promet znaten, zlasti v devizi Praga, katere je bilo zaključeno skoro poldrug miljon Din, nadalje v devizah Trst in Dunaj. Devizni tečaji nadalje popuščajo. Privatno blago je bilo zaključeno le v devizi Trst, v ostalih devizah pa je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2279.50 bl., Berlin 1349.50—1352.50 (1351) Bruselj 790.68 bl., Budimpešta 986.75—989.75 (988.25), Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 793.35—796.35 (794.85), London 275.05—275.85 (275.45), Newyork 56.31—56.51 (56.41), Pariz 222.47 bl., Praga 167.05—167.85 (167.45), Trst 294.55—296.55 (295.55).

Zagreb. Amsterdam 2275.60—2281.60, Berlin 1349.50—1352.50, Budimpešta 987—990, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.35—796.35, London 275.05—275.85, Newyork 56.31—56.51, Pariz 221.47—223.47, Praga 167.05—167.85, Trst 294.60—296.60.

Belgrad. Berlin 1349.50—1352.50, Budimpešta 987—990, Curih 1094.40—1097.40, London 275.05—275.85, Newyork 56.50—56.90, Pariz 225.47—227.47, Praga 167.05—167.85, Trst 296.55—299.55.

Curih. Belgrad 9.1270, Berlin 123.27, Budimpešta 90.15, Bukarešt 3.0825, Dunaj 72.50, London 25.135, Newyork 515.725, Pariz 20.235, Praga 15.2775, Sofija 3.72125, Trst 26.985, Varšava 57.85.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 123 den., Prašteđiona 905 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Kranj. ind. 300 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 443—444 (442—443), kasa 442—444, termini: XI. 443—444, XII. 445, 7% invest. pos. 85.25—86, agrari 52.50—53. Bančni pap.: Hipo 199—200 (201—200), Poljo 16—17, Hrv. 50 d., Kred. 94 d., Jugo 83 d., Ljublj. kred. 123 d., Medjun. 56.50, Prašted. 905—910, Srpska 157 d., Zem. 129—131 (130), Ravna gora 90 d., Kat. 33 d., Obrtna 36 d. Ind. pap.: Guttmann 180—190, Slavonia 155—165 (155), Slavex 96—100, Danica 115 d., Drava 320—330, Šečerana 380—390, Osj. ljev. 210—220, Brod. v. 140—150, Union 145 b., Isis 19 d., Ragusea 470 d., Trbovlje 453—457.50 (455), Vevče 132 d., Nar. šum. 40 d., Piv. Sar. 160—190, Nar. mlin. 20 d., Oceania 180 d., Jadran. plov. 527.50.

Belgrad. Narodna banka 8270—8300, Izvozna banka 7030, agrari 54.50, vojna škoda 439—442, XII. 442—445, I. 441.50—443.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno 25 vagonov oglja in 1 vagon brzojavnih drogov. Tendenca neizpremenjena.

Žito

Dočim je na našem domačem žitnem tržišču ostal položaj za koruzo tudi danes precej čvrst in so bile cene stalne, se je pokazalo za pšenico manj trdno stanje. Promet je sicer radi manjšega ponujanja omejen, vendar se kupci v večji meri zopet krijejo. Naša koruza, tako času primerno suha, kakor tudi umetno sušena, se prodaja v manjših količinah stalno v Italijo in v Avstrijo. Cene so zaenkrat neizpremenjene.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Pšenica bač. 177.5—182.5, ban. 175—180, sr. 177.50—182.50, oves bač. 137.5—142.5, koruza bač. suha gar. 104—112.5, nova 102.50—105, XII. 115—120, ladja »Dunav« III. 132.50—137.50, suha 132.50—137.50, sr. 102.50—105, ječmen bač. 120—125, moka 0 g 290—300, št. 2 265—275, št. 5, 235—245, št. 6 190—200, št. 7 150—160, št. 8 112.50—117.50, otrobi bač. 97.50—102.50. Tendenca stalna. Promet: 20 vag pšenice, 5 vag. ovsa, 25 vag. koruze, 2 vag. ječmena, 25 vag. moke, 1 vag. otrobov.

Budimpešta. Tendenca oslabljena. Pšenica marec 23.50—23.40, zaklj. 23.40—23.41, maj 24.20 24.11, zaklj. 24.10—24.11, rž marec 16.50—16.54, zaklj. 16.53—16.54, koruza maj 16.50—16.55, zaklj. 16.56—16.58, tranzit-koruza maj 16.20—16.22, zaklj 16.20—16.22.

Živina

Dunajski prašiči sejem. (Poročilo tvrdke E. Saborsky & Co., Dunaj.) Prignanih je bilo na prosti trg 7973 pršutarjev in 6536 špeharjev. Razen tega je bilo pripeljanih na kontumačni trg 705 prašičev. Iz Jugoslavije je bilo pripeljanih na prosti trg 870 pršutarjev in 2540 špeharjev. Cene so bile: za špeharje najboljše 1.95, I. 1.85—1.92, II. 1.76—1.80, za kmetske prašiče 1.70—1.90, najboljše 2. Za pršutarje najboljše 2.70, za ostale 2.05—2.60. Cene so v splošnem padle za 25 do 30 grošev.

Šah

Šah. klub Triglav otvarja tekočo sezono s kvalifikacijskim turnirjem, ki se prične 22. t. m. Igralni večeri v mali sobi Narodne kavarne vsako sredo in petek od ½21 naprej. Turnirja se lahko udeleži vsak klubov član. Kavcija 10 Din, ki se povrne. Prijave za turnir sprejema tajnik v sredo dne 20. t. m. in v petek dne 22. t. m. eno uro pred pričetkom turnirja. Cilj šah. kluba Triglava je vzgojiti močne šahovske amaterje ter bo v ta namen priredil predavanja iz šahovske teorije za svoje člane. Vabimo vse prijatelje lepe šahovske igre za pristop v klub. Društvena vpisnina znaša 10 Din, članarina mesečno 5 Din, za dijake 3 Din. V sredo dne 20. t. m. se prične ob ½21 brzoturnir za prvenstvo tekočega meseca.

Maršal Foch v boju s „tigrom“

Clemenceau proti ameriškim četam

Tudi v francoskem vojnem vodstvu politika in strategija nista šli vedno složno nad sovražnika, marveč sta se večkrat tudi med seboj zravsali. In čudno je, da je bil vprav najmogočnejši francoski politik tisti, ki je kot neizprosen kritik zadajal udarec za udarcem najboljšemu strategu Francije. Skoro se zdi, da je v duši togotnega Clemenceauja rastla ljubosumnost, čim bolj slaven je postajal Foch na fronti. Dne 25. februarja 1918, ko so slutili silno ofenzivo Ludendorffovo, se je vršila v Londonu konferenca radi enotnega vrhovnega poveljstva. Ko je general Foch izrecno povdarjal pretečo nevarnost, mu je ministrski predsednik Clemenceau, ne glede na navzočnost maršala Haiga in vojnega ministra Milnerja, zabrusil v obraz: »Molčite vi, j a z sem zastopnik Francije!« Tri tedne kasneje so visoki častniki štaba smatrali Focha za najsposobnejšega za prevzem vrhovnega poveljstva nad celokupnimi armadami entente. »Foch? Tega so mi na merodajnem mestu označili kot staro šemo,« je osupnjen protestiral Clemenceau, ki je bil sam precej starejši. Seveda je moral osem dni nato, dne 25. marca 1918 — ko je bila nemška ofenziva že v polnem teku — kot soglasno sodbo vseh ententinih voditeljev slišati: »Foch je edini, ki je sposoben, da prepreči razpad francoske in angleške fronte.«

Že uro kasneje sta se politik in strateg pri obedu ponovno spopadla. »Vaša popustljivost napram Pershingu,« je začel neizprosni Clemenceau vnovič zbadati, »je vzrok, da imamo pri nastopih ameriških čet toliko izgub. Te izgube morajo nadomestiti Angleži, še več pa naše čete. Z vašo milobo, general, se ne da ničesar doseči. Zmerjajte. Ignorirajte nadutega Pershinga. Obrnite se naravnost na predsednika Wilsona. Prosite ga, naj generalu Pershingu umije glavo in, če bo kljub temu še ostal gluh, koga drugega postavi na njegovo mesto.«

Foch, ki je ravno tisti čas dosegel odločilne uspehe, je resno odvrnil: »Američane moramo vzeti, kakršni so, in ne, kakršne bi mi hoteli imeti.«

Nekaj dni nato, 21. oktobra 1918, je prejel Foch nujno pismo od Clemenceauja: »Vaši uspehi Vam zagotavljajo mesto med velikimi vojskovodji svetovne zgodovine. Ampak kot ministrski predsednik in vojni minister, torej kot ustavni vrhovni glavar francoske armade, bom vendar tudi jaz smel reči kako besedo o nezadostni uporabi ameriških čet. Torej, ponavljam: Vzrok tega zla sta svojeglavnost generala Pershinga in Vaša neodpustljiva popustljivost. Zahtevam tedaj, da se nemudoma obrnete na predsednika Wilsona.«

Foch pa ni niti koraka zavil s poti, o kateri je bil prepričan, da je prava. V svojem odgovoru je razložil ministrskemu predsedniku, kako so razpostavljene ameriške divizije. »Od trideset za boj sposobnih divizij jih je deset razdeljenih med zavezniške čete, medtem ko dvajset divizij tvori posebno armado pod poveljstvom generala Pershinga. Upam, da to razdelitev lahko pustim, računam pa tudi na to, da se po potrebi prvih deset divizij lahko pomnoži ali pa drugih dvajset zniža. S tako odredbo upam pomanjkljivost ameriškega poveljnika mnogo bolj izravnati kakor z neizpeljivimi povelji. Za izvedbo takih odredb je potreboval Pershing zelo preizkušene zborne poveljnike, divizijonarje in generalštabne častnike. Ameriška armada preživlja le krizo, ki jo morajo preživeti vse v naglici zbrane čete — krizo, ki navadno znatno škoduje začetnemu uspehu. Sicer se pa ne da tajiti, da je ameriška armada dosegla že znatne uspehe. Dne 12. septembra je napadla pri St. Mihielu, dne 26. v Argonih. Od tega dne pa do 20. oktobra je na ozki fronti, pa na zelo težavnem ozemlju in po trdovratni obrambi sovražnika izgubila 54.158 mož.«

Foch je smatral ta svoj odgovor za dovolj prepričevalen. V svojih spominih namreč piše: »Po tako bistri in odločni zavrnitvi od burne Clemenceaujeve zahteve ni več dosti ostalo. Ameriška armada je bila mlada in neizkušena, in s tem je bilo treba računati. Ali kakršna je bila, je dosegla že velike uspehe in pričakovati je bilo od nje še več.«

Beda ruskih kmetov raste od dne do dne. Pod pritiskom žitnih komisarjev in davčnih uradnikov so obubožale cele vasi. Kmetje zapuščajo svoje domove in gredo po svetu s trebuhom za kruhom. Na tisoče takih kmetov blodi posebno po južni Rusiji.

Sledile so ogromne bitke v poletju in jeseni 1918. Nemške armade so se morale vedno bolj umikati. Clemenceau je po vsaki zmagi obiskal glavni stan. »Hm, prav lepo,« je navadno mrmral in podal Fochu roko. »Ampak — ameriška armada zaostaja za našimi pričakovanji.« — »Ameriška armada je pri vseh svojih sijajnih lastnostih seveda čisto brez izkušnje,« je mirno odvrnil Foch. — »Glavno krivdo, da so Američani odpovedali, nosi njihov general Pershing,« se je jezil neutolažljivi tider. »Domišljuje si, da ima »posebno« armado. S svojim prevelikim generalnim štabom nastopa na lastno pest in se za vraga ne briga za zvezo z nami ali Angleži.« — Foch je malomarno skomignil z rameni, kar je francoskega premierja še bolj raztogotilo. »V i ne uporabljate nasproti Američanom potrebne strogosti,« se je svojeglavno razvnel. »To boste morali zagovarjati pred vlado in pred državo!« — »Na to sem vsak čas pripravljen,« je mirno odvrnil maršal, kratko pozdravil in odšel.

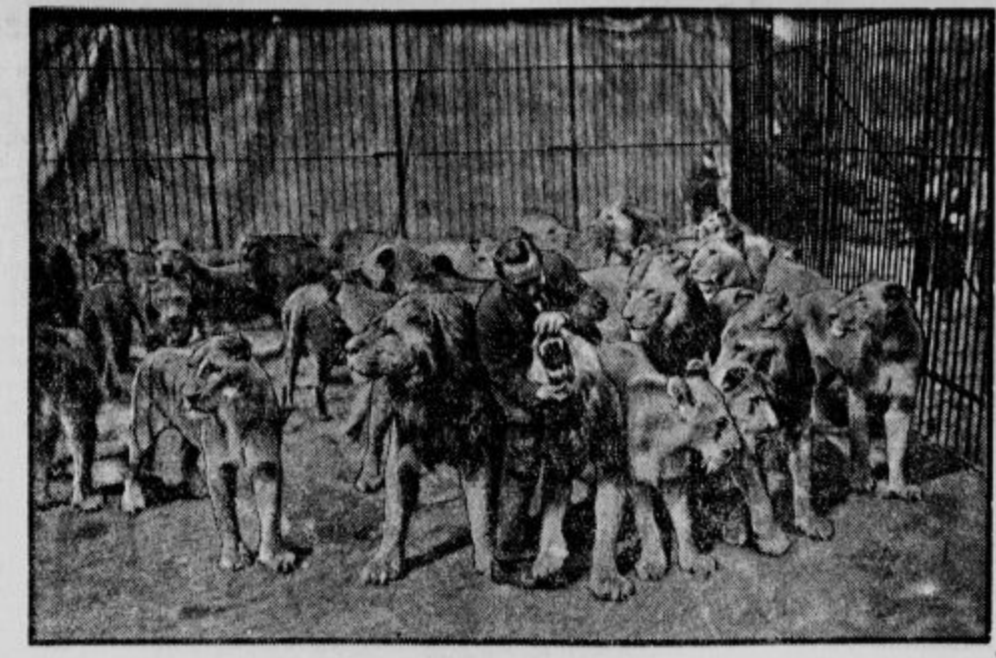

18 [illegible] svetu znanega krotilca levov, kapitana Schneiderja, je v [illegible] doletela težka izguba. 18 njegovih levov so zjutraj našli v kletkah mrtve. Ni še dognano, ali gre za zastrupljenje z mesom ali s plinom.

Osem mesecev prostovoljno molčal

Osem mesecev je prostovoljno molčal sedemindvajsetletni Kazimir Sarčkov, ki je leta 1922. pobegnil iz Poljske v Nemčijo, da bi se odtegnil vojaški službi. Dokazali so mu osemindvajset manjših vlomov na Pomerskem, Brandenburškem in v Šleziji, poleg tega je ogoljufal enoindvajset bolniških blagajn v skupno sto slučajih za bolniščino. Že oktobra meseca lanskega leta so ga aretirali. V mestu Glogau, kamor so ga marca meseca letos prepeljali, je nenadoma obmolknil. Čeprav so ga zdravniki po temeljiti preiskavi proglasili za simulanta, je vztrajal tudi pri nenadnih vprašanjih svojih sojetnikov pri fikciji, da je izgubil dar govora. Z redko vztrajnostjo je osem mesecev igral vlogo mutca. Sedaj pa je ob priliki zasliševanja v Berlinu izpregovoril. Kakor je izjavil, ga je zadnji čas mučil strah, da v resnici ne bo več zmožen govoriti. Spočetka je nameraval igrati vlogo mutca ves čas svoje petletne kazni.

Vesten železničar

V današnjih časih, ko je v zasebnem in javnem življenju tako redek čut dolžnosti, je razveseljivo, če čujemo o slučaju zgledne uslužbenske vestnosti, čeprav gre pri tem samo za preprostega železničarja. V Baslu so pri železnici nastavili novega pomožnega delavca. Njegov predstojnik mu je ponovno zabičeval, da mora biti predvsem zelo vesten. Vestnost je glavna stvar v železniški službi. Nekega dne so mu dali v roko posodo olja in ga poučili: »Pojdite ob tračnicah in vlijte na vsaki krivulji kapljico olja!« Mož je odšel, vlival olje in se ni več prikazal. Po treh tednih je njegov predstojnik prejel sledečo brzojavko: »Sem v Bellinzoni, pošljite olje!«

Usnjene suknjiče

rjave barve od Din 975 naprej. Francosko usnje „Havana-napa“ za lovce, gozdarje in športnike pri tvrdki

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Milijonarjeva oporoka

Oporoka milijonarja Jožefa Robinsona, ki je nedavno umrl v južni Afriki, je povzročila veliko začudenje. Od svojega ogromnega premoženja, ki ga cenijo do 12 milijonov funtov šterlingov (dve milijardi 300 milj. dinarjev), je Robinson, ki je veljal za najbogatejšega moža južne Afrike, zapustil eni svojih hčerk samo 1000 funtov šterlingov. Oče jo je razdedinil, ker je svoj čas proti njegovi volji poročila nekega angleškega pomorskega častnika. Druga hčerka, žena italijanskega poslanika v južni Afriki, pa je dobila tretjino zapuščine. Ta hčerka sedaj vneto zagovarja svojega očeta proti kritikom, ki Robinsonu očitajo, da ni ničesar zapustil deželi, v kateri si je pridobil svoje ogromno premoženje. Moj oče, pravi hčerka, je za svojega življenja daroval velike vsote denarja, ne da bi to obešal na veliki zvon. Tudi je najmanj tretjino svojih dohodkov plačal na davkih.

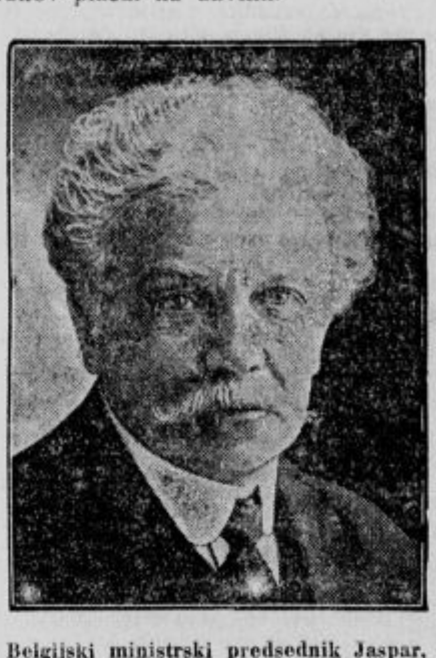

Belgijski ministrski predsednik Jaspar, ki je te dni izjavil, da bo odstopil, če se ne bodo člani vlade v najkrajšem času sporazumeli glede vprašanja flamskega jezika.

Izrek čarovnice

Pred 200 leti so v škotskem mestu Monzie sežgali neko čarovnico. Ko je grmada že gorela, je čarovnica divje preklinjala mestno prebivalstvo, ki ji je prisodilo tako strašno smrt. Tu je nenadoma zapazila, kako se je neki mož ločil od gledalcev in šel proti njej, da bi jo resil smrti. Bilo je prepozno, vendar pa ni bilo prepozno za čarovnico, da mu izkaže svojo hvaležnost. Iztrgala je kamen iz svoje ovratnice, ga dala v usta in ga izpljunila proti svojemu »rešitelju«, ki je bil član znane škotske družine Graeme. »Dokler bo ta kamen v posesti družine Graeme,« je zaklicala umirajoča, »se bo vedno rodil dedič.« Dolgo časa je družina Graeme skrbno čuvala omenjeni kamen, pred 40 leti se je pa zgodilo, da je bil kamen z ostalim družinskim premoženjem prodan na dražbi. In glej, od tega dneva dalje se ni rodil noben moški dedič. Tudi zadnji nositelj imena, kapitan David H. Graeme, po devetih letih zakona še ni imel nobenega moškega potomca. Brez dvoma je bilo, da bo družina izumrla. Tu se je pa kapitanu Graeme posrečilo, da si je zopet pridobil stari kamen čarovnice, ki je bil čisto navaden kamen. Praznoveren kakor vsi Škoti je kapitan zakopal kamen pod tlak svoje hiše. In posledica? Čez eno leto se mu je rodil sin in dedič.

Minka: »Ata, kako pa zvezdoznanci in drugi učenjaki zvedo, kdaj bo solnčni ali lunin mrk?«

Oče: »Ne vprašuj tako neumno! Mar misliš, da ne znajo brati pratike?«

*

Jaka: »Vidiš ga, tam-le gre oni lopov, ki me je opeharil za sto tisoč dinarjev.«

Peter: »Kako to, opeharil?«

Jaka: »Svoje hčere mi ni hotel dati za ženo.«

Islandija hoče postati samostojna. Islandija je leta 1918. sklenila z Dansko zvezno pogodbo, ki naj bi veljala do leta 1940. Preteklo leto je pa islandska vlada oficijelno sporočila danski vladi, da te pogodbe ne namerava obnoviti. Vspričo predstoječega jubileja islandskega parlamenta, ki obstoji že tisoč let, se je pa v Islandiji porodila želja, da bi se z ločitvijo od Danske ne čakalo do leta 1940., temveč da bi se v sporazumu z dansko vlado že prihodnje leto proglasila pogodba za končano, tako da bi mogli Islandci tisočletnico svojega parlamenta praznovati v popolni neodvisnosti. Ker bo zveza z Dansko itak prenehala, je vseeno, če se to zgodi deset let preje ali kasneje, pravijo v [illegible] dni. Tozadevni predlog bodo v najkrajšem času izročili vladi v Kopenhagnu. Slika na levi nam kaže islandskega ministrskega predsednika Fr. Thorhallsona, slika na desni pa islandski parlament, ki šteje 44 poslancev.

Razstava Dolinar - G. Kos - Pavlovec

Kmalu se bo razstava zaključila. Obisk ni bil kdovekaj, nakupov ne dosti sklenjenih in razstava je bila zopet enkrat ena po dolgem, dolgem času. Žal, v naših razmerah umetnikom ne cveto rožice na svetu. Ono zanimanje za umetnost, ko so žareli v pavilijonu odličnjaki impresionistične generacije, se je, žal, zadnja leta poleglo, razstave so redke, interesa zanje premalo, denarja za nakupe tudi. Še mladi ljudje niso več tisti za umetnost, kot so bili. Toda, mari naj ono, kar je človeku urojeno, potrebo po estetskem doživljaju, naš »stvarni« čas v sebi zatre in pozabi? Upajmo, da je to nemogoče, upajmo, da gre le za plimo in oseko, dvig in pad in da bo nova idealistična konstelacija kmalu nadomestila prokleti povojni materializem in senzualizem tudi v slovenski duši!

Kipar Lojze Dolinar se je zadnja leta precej udejstvoval na polju monumentalne in dekorativne plastike, ki naj služi poživetju arhitekture. Od tega ni na razstavi pokazal, če izvzamem dekorativno kompozicijo »Težko življenje« in glavi z ilirskega spomenika, nič. Med njegovim delom na tej razstavi dominira gigantski Mojzes, upodobljen nemara v hipu svete jeze, preden je razbil table. Taka izbera in pojmovanje snovi se je formalno utelesila v ekspresivno, monumentalno silhueto velike geste in patosa, ki pa ima tudi še pomen slikovite dinamike. Vsa zamisel spominja na ekspresionistične stilne težnje, ki so pri Dolinarju nemara ravno v tem hipu (primeri še svetega Krištofa, št. 13!) dozorele do vrhunca in menda tudi konca. Vsekakor je ta Mojzes, čeprav očituje rahle naslone, doslej največje Dolinarjevo delo. Žal, zrastel je že drugačen čas, ki ne občuti več gest in patosa. Ostali kipi so ali portreti ali pa plastične studije. Poleg efektnih, živahno v sebi razgibanih plastičnih in ritmičnih studij 11, 12, 14, 15 in 16, ki so ostale še v skicasti fazi in so tu večji del radi čutne dinamike, je topot Dolinar razstavil še vrsto portretnih glav (3, 4, 6, 7, 8, 9 itd.), ki izpovedujejo drugačen stilni ideal, naprednejši. Gre za »čisto formo« (»neoklasicizem«) ali za novi naturalizem, izglajenost, poudarek objektivne oblike brez lučnosenčnih efektov. Včasih gre za rahlo idealizacijo (6, 7, 4), včasih za ostrejšo naturalistično individualizacijo (3).

Slikar A. G. Kos je razstavil okrog 30 platen. V levi dvorani nekoliko starejša (1925—28), v desni najnovejša dela (1928-29). Njegov razvoj je šel od faze, ki pomeni impresionistični interes za kolorizem, lučnosenčni efekt in kompozicionalno slikovito neravnovesenje (49, 48 itd.) preko neke prehodne faze 1927-28), v kateri jame slikovito maniro prepajati neki plastični živelj, v najnovejši stil, ki pa je le navidez čisto plastičnega značaja (22, 20, 21 itd.). Kompozicija je ostala slikovito neravnovesna že skoro povsod, često se je z vso močjo uveljavila diagonala. Interes za barvo je ostal še stari, zakaj tako močan je kljub močni, črni modelaciji, da čutiš, da je v Kosu še vedno kolorist glavno. Snovi izbira z ozirom na njih duhovni pomen irelevantne, bi dejal po vzorcu l'art pour l'art, le da mu nudijo pikanten barvni akord in učinkovito — slikovito enoto. Portreti so prepojeni istega duha: tudi pri njih je čutnoestetska plat glavna, luč, senca, barvni akord, efekten pregib, dinamično ujet v okvir. Krajine in tihožitja se barvno nagibljejo včasih k lokalnemu koloritu, glavno pa je vedno efekt slikovito ubranih barvnih ploskev in le malo ali nič gre tej »čisti čutni umetnosti« za obliko in dušo. Včasih je ta umetnost malo salonska in mehkužna; pozna se ji težnja po originalnosti. Ne pomeni pa za naš razvoj nobene novosti.

Slikar Franc Pavlovec se je topot prvič predstavil naši javnosti z večjo kolekcijo (ca 20 slik). Same krajine in par tihožitij. Na prvi pogled napravijo ta dela skromen vtis, tudi so, žal, postavljena v skromno svetlobo, so ponižnih formatov, pa vendarle mi je njegovo delo na razstavi najbolj simpatično. Neka poštenost in odkritost je v njem, skrajna neprisiljenost in spontanost za efektom in strujo, originalnostjo. Kar spočiješ se ob teh slikah.

Na videz gre še za slikovito interpretacijo sveta, toda le na videz. Kmalu opaziš globljo problematiko teh krajinskih slik. Kar so nam impresionisti odkrili v naravi, je bila optična senzacija in občutje površine — Pavlovec ni slikar površine, ne poet romantičnega občutja, nego realen človek našega duha, ki ima do narave zopet aktiven, bolj miselen interes. Slika mu ni očesna senzacija barv, ujetih na tako in tako obsvetljenem motivu, nego estetski organizem, ki ima v sebi samem vse pogoje za svojo estetičnost. Barva mu je lokalna, z umno potezo nakazuje in sumira formo in druži predmete v neko smiselno, notranje strogo organično ravnovesje. In to z neko disciplino, ki spominja včasih naravnost na velikega Cézauna, ne Cézauna kolorista, nego onega naznačitelja sedanje moderne, ki je bil v njem. Tudi ona ploskovnost, umno naznačenje forme, ki je kompromis med barvno liso in zgrajeno obliko, spominja na velikega Francoza. Toda, vendar ni manire v Pavlovcu, in baš ona odkrita neposrednost, enostavnost, preprostost, ki veje iz njega, ga dela tako »slovenskega«, kakor je neprisiljeno slovenska, bi dejal, kmečka narodna pesem, ki noče poznati mestne gizdavosti.

To bi bili vtisi s te razstave. Pretežno tiči nje stil še v stvarni, čutni umetnosti, toda treba bo reform: tudi umetnost naj nam pomaga do nove nazornosti, ki bo bolj vpoštevala etično duhovnost, kakor pa jo je senzualistični povojni čas! V.

Wagner in mi

V nedeljo smo v Ljubljani prvič čuli »Valkiro«, prvi del nesmrtnega cikla »Prstan Nibelungov«, ki je Wagnerjevo največje delo in eno največjih kulturnih spomenikov germanskega duha.

V zgodovini dela ljubljanske opere je prva uprizoritev takega dela gotovo epohalen dogodek. Mislim, da je mogoče reči, da se je naša opera delu dostojno oddolžila, mu posvetila ogromen trud in požrtvovalno ljubezen in tako manifestirala, čeprav s skromnimi sredstvi, ki so ji na razpolago, svoje spoštovanje do velikega dela velikega nemškega opernega genija. Tudi naša inteligenca je predstavo posetila v dostojnem številu in jo z navdušenjem sprejela.

In vendar da človeku vse tole misliti.

Prav, stokrat prav, da smo dobili že enkrat tudi Valkiro k nam. Toda dobili smo jo po — šestdesetih letih! Njeno čustvo nam je danes tuje, njena glasba nam velja za kalico, ki je že davno obrodila drevo in ves sad in danes že sejemo novo stilno drevo za naš čas in naše občutenje, ki je romantiki tuje. Dobili smo Valkiro že po Křenku, Strevinskem, Kogoju, Ostercu, in ravno to da misliti. Delo, ki je »moderno« sploh zaplodilo, nakazalo, zgradilo, to delo smo dobili šele, ko je bilo one »moderne« že konec in je davno vstala že nova »moderna«!

Kaj je na svetu lepšega, smiselnejšega, pametnejšega, naravnejšega, kakor razvijati se, udeleževati se velikih duhovnih pokretov najnaprednejšega sveta, iti z njim dalje na poti razvoja, stopati kulturno v prvi vrsti! To delajo vsi »večji evropski narodi«, zato pa so večji in se jim mi, ki je Valkira do nas rabila 60 let, motamo pod nogami.

Kaj je na svetu smotrenejšega, kakor ekonomično rabiti svoje sile o pravem času in na pravem mestu? Majhen narod mora vsaj na enem polju biti tolik, kakor so drugi, vsaj na kulturnem ne sme zaostati, če na industrijskem itak nima izgledov. Mora vsaj na enem polju napeti vse sile, da more konkurirati z drugimi in biti vsaj nekje nekdo in ne nikjer nihče.

V našem kulturnem življenju gotovo nekaj ni prav, kar kažejo čudni skoki v njega razvoju, zmešnjave, neorientiranost, našo premajhno požrtvovalnost, zavednost... Včasih sen celo zdi, **kakor bi baš glave ne vedele, kaj hočejo, kam naj se ozro, in pa, »žremo«, »žremo« se med seboj, kakor bi rekel svetlovidec Jakopič, dolino šentflorjansko se gremo, in koliko je med nami puhlosti in hinavstva, ki ima za kulturo le fraze na razpolago!** Ki se gre v opero le dolgočasit, le radi svoje nove obleke ali imena avtorja in ne radi privlačnosti nesmrtnega dela?

Moj Bog, saj ne govorim samo o operi; marsikje pri nas je tako. Nikjer ravne, smotrene linije naprej, jasno začrtane, premišljene poti v bodočnost, povsodi le nihanje. In bodo prišli grmet zoper nemško kulturo in zabavljat nad Germane in bodo bledli o tem in onem. **Tole delamo in zato Valkira rabi 60 let do nas, in svet, ki rešuje današnje duhovne probleme, ne ve za nas, ker rešujemo še stare, s čemer svetu ne koristimo nič.**

Mislim, da je že čas, da začnemo resneje, pametneje in smiselneje rabiti svoje sile! Pojdimo z Evropo! Konec naj že bo omejene doline šentflorjanske, obzidane s kitajskim zidom, še danes pojdimo z Evropo dalje in ne čakajmo zopet šestdeset let, da bi ona prišla k nam!

Wagnerja si vzemimo za zgled: ves svet je vsrkal vase in vso njegovo kulturo. Nato je lahko vedel, kaj hoče, mogel in znal storiti, kar je storil in je storil. In je in bo velik vekomaj — za ves svet, ker se ni zaprl v dolino šentflorjansko, ampak je svetu ustvarjal iz sveta!

Cerkveni vestnik

Izvencerkveni sestanek ima danes zvečer ob 8. uri Križanska moška kongregacija. Na sporedu zelo zanimiv, času primeren predmet.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 20. novembra: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio-orkestra. 18.30 Pravljice in uganke, pripoveduje Radio-tetka. 19.00 Slike iz mraveljskega življenja, prof. Pengov. 19.30 Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. 20.00 Svetkov večer, izvaja kvartet Gl. Matice. Uvodno besedo govori dr. A. Dolinar. 21.00 Koncert radio-orkestra. 22 Čas, napoved in poročila.

Četrtek 21. novembra: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza in reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert radio-orkestra. — 18.30 Nekaj zanimivosti o Angliji in Angležih, predava inž. Zupančič. — 19 Srbohrvaščina, poučuje dr. Rupelj. — 19.30 Portreti iz svetovne literature, dr. p. Tominec. — 20 Koncert godbe Dravske divizije. Večer koračnic, nato mešani program. — 20 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Koncert radio-orkestra.

Drugi programi:

Četrtek, 21. novembra.

Belgrad: 17.05 G. M. Divjak recitira. — 20.30 Večerni koncert radio-kvarteta, sodeluje gosp. Z. Knittl, član belgrajske opere. — 22 Dnevne vesti. — 22.10 Večerni koncert orkestra vojvodinskih dijakov. — **Zagreb:** 20.30 Avstrijski večer. — **Varšava:** 17.45 Ljudski koncert. — 19.25 Reproducirana glasba. — 20.05 Avstrijski večer. — 23 Plesna glasba. — **Budapest:** 12.05 Koncert vojaške godbe. — 16 Pestra ura. — 17.40 Koncert ciganskega orkestra. — 20.30 Koncert opernega orkestra. — 22.10 Koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 15.30 Mladinska ura — 20 Avstrijski večer: Avstrijsko pesništvo v teku stoletij. — 20.35 »Paracelsus«, enodejanka. — 21.20 Veliki koncert dunaj. simf. orkestra. — **Milan:** 17 Koncert kvinteta. — 20.45 Radio komedija. — 21.15 Moderna glasba iz Torina. — 21.45 Komorna glasba. — 23 Plesna glasba. — **Praga:** 20 Avstrijski večer. — **Langenberg:** 15 Mladinska ura. — 16.25 Knjižna ura. — 20 Večerni koncert radio-orkestra. — 21 Avstrijski koncertni večer. — **Rim:** 16.30 Mladinska ura. — 21.02 Simfonični koncert. — **Berlin:** 19.30 Zborno petje. — 20 Dunajske operete — **Katovice:** 12.30 Mladinski koncert. — 16.20 Reproducirana glasba. — 17.45 Popoldanski koncert. — 20.05 Prenos iz Varšave. — 23 Plesna glasba. — **Stuttgart:** 12.15 Reproducirana glasba. — 16 Popoldanski koncert. — 19.30 »Franc in Janko«, otroška igra. — 20 Večer pesmi in arij. — 22.45 Avstrijski večer, nato plesna glasba. — **Torino:** 19.15 Večerni koncert. — 20.15 Komedija iz Milana. — 21.15 Moderna glasba. — 21.45 Komorna glasba. — **M. Ostrava:** 11.30 Reproducirana glasba. — 12.30 Opoldanski koncert. — 15 Ura za žene. — 16.30 Popoldanski koncert. — 17.30 Reproducirana glasba. — 19.05 Koncert. — 20.30 Avstrijski večer z Dunaja.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Sreda, 20. novembra: GROB NEZNANEGA VOJAKA. Red A.

Četrtek, 21. novembra: Ob 15: FAUST. Dijaške predstava pri znižanih cenah. Izven

Opera:

Začetek ob pol 20

Sreda, 20. novembra: ONJEGIN. Red B.

Četrtek, 21. novembra: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Sreda, 20. novembra. Zaprto.

Četrtek, 21 novembra ob 20. uri: WORMSKI OROŽAR. Premijera. Ab. C.

Orel

Fantovski večer Šentpeterskega Orla se vrši kot običajno drevi ob 8 v društvenih prostorih. Na dnevnem redu je predavanje g. dr. Vinko Šarabona, ki nas bo s svojim znanim humorjem razvedril in razveselil. Poleg tega so na sporedu še važne društvene zadeve. Zato, bratje, vsi in točno! — Bog živi! — Br. Jože.

Orlovski odsek »Ljubljana«, Rok. dom. Drevi ob 8 bo predaval na fantovskem večeru br. Košmrl o »Čebelici«. Pridite vsi točno in sigurno in pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje in znance, da bo čim večja udeležba. — Bog živi! — Brat Slavko.

Celjsko orlovsko okrožje sporoča odsekom, da se vrši dne 8. dec. t. l. ob 9 v Orlovskem domu v Celju izredni občni zbor okrožja. Dnevni red: 1. Poročila; 2. Volitve; 3. Slučajnosti. Prosimo vse odseke, da se tega občnega zbora zanesljivo udeleže.

Ljutomer. Ljutomerski Orel uprizori dne 24. t. m. spevoigro »Mlada Breda«. Začetek ob pol 4 popoldne. Vsi iskreno vabljeni. — Odbor.

»Ljudska knjižnica« je založnika Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard: HČI CESARJA MONTEZUME 32 Din, vez. 42 Din — 26 zvezek: Lorezini STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE 14 Din vez. 22 Din — 27 zvezek: Fregeh: OTROCI SOLNCA 24 Din, vez. 32 Din — 28 zvezek: Haggard: KLEOPATRA 28 Din, vez. 40 Din — 29 zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE 30 Din, vez. 42 Din — 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE 28 Din, vez. 40 Din.

Pierre L' Ermite: 20

Žena z odprtimi očmi

»Da, toda bojim se, da bo predrago... Izgleda, da imajo vozniki v poslednjem času višje cene nego v Parizu samem!«

»Ali se Vaši dečki bojijo hoditi peš?«

»Nikakor ne! Naravnost navdušeni so za peš izlete! Pri tej priliki lahko pohvalim naše Parižane, da so izvrstni tekači.«

»Izvrstni!«

»Kako da ne!... V Parizu, na asfaltu in na tlakovanih cestah pri vhodu in izhodu podzemske železnice prehodijo vsak dan precejšnjo pot in še vse bolj utrudljivo nego na deželski.«

»Če je pa tako, zakaj se ne odločite za izlet v prekrasni gozdiček la Blanche? Zajutrek vzamete s seboj in si ga privoščite na divji morski obali. Nato nadaljujete pot v Herbaudière, kjer je ribiški pristan našega otoka. Tam so znameniti solnčni zatoni; a zvečer se vrnite po glavni poti.«

Gospod voditelj in Roger sta se spogledala; oba je predlog enako mikal.

Teta Cecilija je ujela to nemo spogledovanje obeh Parižanov, ki otoka nista poznala in radi tega nista imela nobenega resnega povoda, da bi o predlogu razpravljala.

Tedaj je s svojo običajno dobroto in postrežljivostjo... malo pa tudi s svojo pretkanostjo — saj človek nikdar ne ve, kaj prav pride, kajne, tetka Cecilija? — predlagala, da bi napravili nekak pripravljalni izlet v ožjem krogu, n. pr.: gospod voditelj, Roger Maude, njena nečakinja in ona. Napregli bodo starega Pentapona in se bodo vozili v la Blanche, mimo velikega in malega Vieila in mimo Madeleine. Voziček je samo za štiri osebe, toda te sedijo udobno in Pentapon ima čvrste noge.

Sveti Ebeaubuche bodo obljubili izvrstno jajčno jed za lepo vreme... To svetnico od nekdaj časte domačini, ker je priprošnjica za dež in solnce, pod pogojem, da prosilec izpolni svojo obljubo v dveh dneh. Napravili bodo torej jajčno jed iz dvanajstih jajc in Filomela jo bo odnesla zgodaj zjutraj tistega dne, ko se bode izlet vršil, siromašni družini v soseščini.

Za svoj del se more teta Cecilija ponašati, da pozna opatijo in gozd la Blanche, kakor nihče drug... Dobro ve, ob kateri uri nudi sleherna razgledna točka svoje najlepše. Ona in njena nečakinja bosta pokazali gospodoma take stvari, za katere še domačini ne vedo. Torej pojutršnjem ob dveh popoldne bi odšli in dobrih pet ur jim bo na razpolago za ta prvi in krasni izlet, kateremu bi sledili še drugi. Seveda bo lahko gospod voditelj napravil potem tak izlet z vso kolonijo...«

Vsa srečna radi veselja, ki ga je tako vzbudila, je zaključila teta z zmagovitim glasom:

»Kako torej mislite?«

»Mislim,« je odgovoril gospod voditelj, »da ste nam prava zaščitnica... še več, prava mati!«

»Torej vidite, da ni prav, da omalovažujete ženske...«

»Bodite uverjeni, da vas visoko cenim! In zelo sem Vam hvaležen!...«

»Človek bi dvomil o tem, če bi Vas bil slišal malo prej... Rolanda, škoda, da te ni bilo zraven... Če bi bila slišala gospoda voditelja... našega ljubeznivega gospoda voditelja... kako je pravkar zaničljivo govoril o ženskah...«

»Oh, na splošno... samo na splošno!... In posegel sem tako daleč nazaj... do zemskega raja!«

»Naj bo, odpuščeno Vam je! Pojdite in ne grešite več!«

Poslovila sta se, oba dobre volje, gospod voditelj pa je moral na silo odvesti Rogerja, ki bi se bil prav rad še nekoliko pomudil. Rolanda je gledala za njima; nato se je vrnila k teti in je vprašala v skrbeh:

»Ali ste dobro premisli ta nagli predlog?«

»Ne vem, čemu bi bilo treba toliko premišljati izlet v la Blanche in v Herbaudière...«

»Torej pojdemo po peščeni poti?«

»Seveda!«

»Mimo Filbertovega doma?«

»Kajpada, saj je tik ob poti...«

»Vsi štirje na vozu?«

»Vsi štirje na vozu... Pa zakaj me vprašuješ?«

»...!«

Tedaj se je teta ozlovoljila:

»Ne vem, kaj bi nam moglo braniti, da se vsi štirje na vozu popeljemo mimo hiše njegovega Veličanstva gospoda Filberta!... Res ne najdem razloga... Čemu to tarnanje? Mislim, da je peščena pot vendar vsakomur na razpolago... Filbert je gospod, ki nima nobenih predpravic do nas. Pa morda vendar nima slučajno že takega obnašanja?... Ali je že tako ljubosumen? No, to bi bili lepi izgledi za bodočnost!«

»Ne, nič takega ni pri Filbertu.«

»Torej?...«

Rolanda je z resnimi očmi pogledala svojo teto, za hip pomolčala, nato pa nestrpno vzkliknila:

»Čudno! Kako vendar, da ne morete... da ne morete čutiti... da je morda vendarle nekaj za tem!...

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1'50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase stroго trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. | Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Kontoristinja

zmožna strojepisja in vseh lažjih pisarniških del, z večletno prakso, išče primerne službe; gre tudi za blagajničarko. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vestna« št. 13.080.

Hlapec

24 let star, zdrav in delaven, išče službo. - Naslov v upravi št. 13.076.

Gospodična

začetnica, absolventinja 4 razredov meščanske šole, vešča strojepisja in trgovske korespondence, želi mesto kot pisarniška moč v mestu ali na deželi. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Začetnica« štev. 13.033.

Kolar

išče dela, vajen vseh del te stroke, tudi dobro vajen izdelovanja skijev (smuči). - Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 13.090.

Službe dobe

Pianist -inja

izvrsten za solo sviranje in sodelovanjem violine v kinematografu, se išče. Nastop takoj. - Ponudbe naj se pošljejo na »Balkan« kino, Šibenik.

Učenko

pridno, iz poštene hiše, ki ima res veselje do trgovine, sprejmem. Štefan Šerbak, trgovec, Pameče pri Slovenjgradcu.

Pletiljo

izvežbano, takoj sprejmemo. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 13.079.

Služkinjo

pridno, pošteno, ki ima veselje in zmožnost do samostojnega gospodinjstva, z daljšimi spričevali, sprejme Štefan Šerbek, trgovec, Pameče, p. Slovenjgradec.

Prodajalko

dobro izvežbano v manufakturi in event. moški konfekciji sprejmem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »V Ljubljani 28«.

Uradnika

za menjalnico iščemo, ki ima dobro prakso in ki bi mogel položiti primerno kavcijo. Ponudbe pod »Menjalnica« štev. 13.087 na upravo »Slov.«

Prodajalka

mešane stroke se takoj sprejme. - Ponudbe brez priloge znamk na upravo Slovenca pod št. 13.097.

Kravar

ki zna dobro molzti in ima veselje do živine, se sprejme z novim letom v stalno službo. Istotam se sprejme tudi pošten in priden hlapec h konjem. Naslov na oglas. oddelek Slovenca pod »Graščina« štev. 13.091.

Več čev. pomočnikov

in eno štoparico sprejmem takoj v trajno zaposlenje. Avgust Fabjančič, Senovo pri Rajhenburgu.

Pouk

Šoferska šola

I. obl. konc. Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje

Krojači! Šivilje!

Brezplačni krojni tečaj, večerni in popoldanski, za šivilje, krojače, ki se želijo izpopolniti v krojenju, priredi Zasebno krojno učilišče — Ljubljana, Stari trg 19, 25. novembra. Ker je za tečaj določeno le gotovo število obiskovalcev, naj se interesentje čimprej prijavijo. Vpisovanje čez dan in zvečer od 6 do 8.

Denar

Kateri dobrosrčen

gospod bi pomagal mladi dami z majhnim posojilom proti mesečnim odplačilom za vpeljavo trgovine? - Ponudbe pod »Hvaležnost« na upravo »Slov.«

Kot družabnik

želim pristopiti s sodelovanjem s kapitalom do 200.000 Din, k dobroidočemu industrij. podjetju, najraje v Sloveniji. Cenj. ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod št. 13.109.

Stanovanja

Prazna soba

se odda takoj gospodični ali gospej v sredini mesta. - Poizve se v upravi Slovenca pod št. 13.101.

Snažna soba

se takoj odda dvema gospodoma. Kje, pove upr. Slovenca pod št. 13.072.

Objave

1000 dinarjev

Vam plača tovarna Kemeny, Košice, če z Ria-Balzamom v treh dneh ne odpravite kurjih oči, bradavic itd. Lonček 10 Din, predplačilo (v pismu), 18 povzetje pošlje zastopnik R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška 10 a.

Posestva

Enodružinsko hišo

novo, z vrtom, prodam takoj v rudarskem okraju, zelo ugodno. Avgust Fabjančič — Senovo pri Rajhenburgu.

Kupimo

20% kronske bone

kupi Pučka štedionica i zajožni zavod d. d. Osijek, Desatičina ul. 27.

Želod

lipovo in javorjevo seme, vsako množino - plača po najvišji dnevni ceni FRUCTUS — Ljubljana. Krekov trg 10/I.

Dobrega psa

čuvaja takoj kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 13.102.

Javorjeve

jesenove, orehove, črešnjeve, hrušove, lipove, gabrove, jelšove hlode od 30 cm premera naprej, bukova in hrastova drva — kupi vsako količino »Drvara« — Zagreb, 4. Kanal 24.

Kupi se

3000 kubičnih metrov

bukovih hlodov

premera od 30 v špici navzgor in od 2 m naprej dolžine, toleranca 20% od 25 v špici. Plačilo ob prejemu blaga. - Ponudbe naj se dostavi na naslov: Lesna industrija in stolarna Viktor Tomšič ml., Teharje pri Celju.

Prodamo

Plinska peč

s 15 žarili, se proda za polovično ceno v konsumu. Kongresni trg 2.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čist belo gosje kg po 130 Din in čist beli pub kg po 300 Din. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.

Hrast

Prodam večjo količino prvovrstnega hrastovega lesa, posekanega in do voza spravljenega. Filip Skok, Kaplja vas, Sv. Pavel pri Preboldu.

Krompir

lep, prebran, hribovsko blago - razpošilja vsako množino po najnižji dnevni ceni. Štefan Šerbak, trgovec, Pameče pri Slovenjgradcu.

Strojno pletilstvo

je edino ugodna prilika za takošnjo dosego dobrega zaslužka in lastnega podjetja brez posebnih stroškov in zamude časa. Učne tečaje se nastopi lahko vsak dan. Najboljši pletilni stroji »Walter« vedno v veliki izberi na zalogi. - F. KOS, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Prodaja premoga

in drv. Dostava na dom. Fran Jezeršek, Vodmat-Moste.

Kislo zelje

prvovrstno, in kisle glavice za sarmo dobavlja po naročilu vsako množino po konkurenčni ceni tvrdka G. Erklavec, Kodeljevo, Moste p. Ljublj.

Pisalni stroj

znamke »Remington«, malo rabljen, se ugod. proda. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 13.105.

Kompletna naprava

za poniklanje, nova, z dinamo, volturo, soljo, anodami i. t. d., se zelo ugodno proda. Ludv. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

Spalnico

kombinirano iz jesenovega lesa in cvetličnega jesena, politirano zunaj in znotraj, solidno delo, moderen slog, prodam kompletno — postavljeno v Ljubljano ali bližnjo postajo za ceno 12.000 Din. Ogleda se pri Jos. Štolfa, mizarstvo, Krašnja, pošta Lukovica pri Domžalah. - Ugod. autozveza z Adamčičevim autobusom izpred »Figovca«.

Jabolčnika

jako dobrega, ima več polovnjakov naprodaj graščina Prebold, Sv. Pavel v Savinjski dolini.

Dva bika

lepe švicarske pasme, stara 4 in 3 leta, težka 1500 kg, proda Marija Flere, Kamnik, Šutna.

Glasba

Klavirji

se strokovnjaško in najceneje izgotavljajo v tovarni klavirjev R. Warbinek. Uglaševanje in popravila klavirjev in harmonijev za konservatorij in Glasbeno matico ter druge zavode se najceneje izgotavljajo od moje tvrdke. Ljubljana, Rimska 2, Gregorčičeva 5.

Obrt

Moške obleke

in površne suknjiče, razne štofe ter vsa topla oblačila kupite najbolje in najceneje pri Ivanu Krošelj, Kette Murnova cesta 15, in Zaloška cesta 17.

Varčujte!

Veliko si prištedite na času in denarju, če si za bodočo hudo zimo nabavite dobro peč za kurjenje z žagovino.

Krojači in šivilje!

Za grejenje likalnika izdelujem posebne vrste - tudi za žagovino.

Trgov

Zahtevajte ilustrovani engro cenik pri tvrdki

Št. Lamut

Vransko pri Celju

izdelovanje štedilnikov in peči na debelo.

Pozor!

Volno in bombaž kupite najceneje pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg štev. 12 in Židovska ulica štev. 4.

Modistinja

Anica Pubek, Šelenburgova ulica 6/I, nudi najcenejše in najlepše damske klobuke že od 60 Din naprej. - Preoblikovanje 28 Din.

Moko

dobro, svežo in suho, dobite najceneje v F. Juvan-a valičnem mlinu, Sr. Gamelje, p. Št. Vid nad Ljubljano. — Zahtevajte cenik!

Mi slikamo vse!

Slike poobličja (Porträtbilder) razglednice slike takoj izgotovljene, industrijske in športne slike. Novo vpeljan fotoatelje z najmoderneišimi aparati - Fotomeyer, Maribor, Gospodska 39.

Železnato vino

lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v LJUBLJANI krepča oslabele, malokrvne odrasle in otroke.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. Zorman

Stari trg 32, Ljubljana.

Elektrotehnično podjetje

A. Arhar in drug

Ljubljana VII, Celovška cesta štev. 80.

Prevzema vsa elektrotehnična dela, dalinovode, zvonce, hišne instalacije itd. - Solidna postrežba

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Kosijeva cesta 24 nudi najceneje vse vrste pšenično moko in druge mlevske izdelke. Zahtevajte cenik!

OGLAŠUJTE V SLOVENCU

Ilirija premog

Ilirija koks

Dunajska 35 • Tel. 28-2

Ilirija drva oglje

Direkcija državnega rudnika Velenje nabavi na dan 2. decembra 1929

250 m jamskega lesa

na dan 16. decembra 1929

2 komada uklopnih baterij in 480 m šahtnega kablja.

Natančnejši pogoji se dobi pri podpisani. — Iz pisarne Direkcije držav. rudnika Velenje, 11.561/II.

Krasne tlakove

za veže, cerkve izdeluje in poklada

Cementarna Gostinčar

pošta Dol pri Ljubljani

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v velikih izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinejšega in igrači vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke. „Tribuna" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

O. & K. VAGONETI

močni in praktični, zelo lahni tek z ležišči na valjce O. & K.

Enostavna in sigurna zaponka, korita in ostali poedini deli v celoti dovršeni.

Stotisoče komadov v dolgoletnem prometu.

ORENSTEIN I KOPPEL D. D.

Zagreb, Samostanska 2/II. - Telefon 50-64

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi!

priznano tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45·— elegantno vezan Din 60·—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

5 dni na poskušnjo!

Dočim smo doslej za dober gramofon plačevali več tisoč dinarjev, dobite pri nas v resnici dober gramofon že za malenkostno ceno in vrhu tega ga plačate šele, ko ste ga preizkusili, ker ga Vam pošljemo na poskušnjo brez obveze. Zahtevajte takoj naš

brezplačni cenik „A",

iz katerega boste razvideli, zakaj moremo tako poceni dobavljati. Ni treba, da kaj kupite, in cenika tudi ni treba vračati. — Pišite takoj tvornici glasbil in gramofonov

Meinel & Herold

Maribor 102.

Samo 90 Din

plačate mesečno in čez

4 mes. je gramofon Vaš!

Najlepša zabava za dolge večere!

Moja mati

Marija Baloh

mestna uboga

je dne 17. nov. v Ljubljani v 90. letu svojega življenja-trpljenja umrla in bila 19. t. m. pri Sv. Križu na kraju miru pokopana.

Še mnogo mater pojde mimo mene,
a zame matere ni več nobene.
Kako se, mati, v grobu sladko spi,
še lepše bo — nad zvezdami!

Ljubljana, dne 19. novembra 1929.

IVAN

Double, modni kamgarn

Sportni Sevjot

za fine obleke in suknje
Velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAUČ „Pri Škofu"
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo

Kupim polnojarmenik

60—80 cm, z lokomobilo

od 40 HP dalje, kurjeno z žaganjem in lesenimi odpadki — vse v dobrem stanju. — Ponudbe je poslati pod »LOKOMOBILA« na upravo »Slovenca«.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Franc Kremžar.